

Заява Рады Саюза беларускіх пісьменнікаў

25 снежня 1998 года прэзідэнты Беларусі і Расіі падпісалі ў Маскве заяву і дэкларацыю пра аб'яднанне дзвюх краінаў у так званую «саюзную дзяржаву». Мы разглядаем гэты акт як рэальную пагрозу дзяржаўнай незалежнасці Рэспублікі Беларусь. Стварэнне «адзінай» расійска-беларускай дзяржавы будзе значыць на практыцы далучэнне Беларусі да Расіі.

Змяненне дзяржаўнага статусу Рэспублікі Беларусь з'яўляецца не чым іншым, як ігнараваннем нацыянальных інтарэсаў і не можа лічыцца легітымным, бо супярэчыць Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.

Будучыню нашай Бацькаўшчыны мы бачым у незалежнай, дэмакратычнай, нейтральнай і бяз'ядзернай Беларусі. Толькі ў такой дзяржаве беларускі народ атрымае магчымасць годнага заможнага жыцця. Як казаў яшчэ 80 гадоў таму Янка Купала, «толькі адна дзяржаўная незалежнасць можа даць і багатае існаванне, і добрую славу нашаму народу».

Прынята 27 студзеня 1999 г.

Урад шукае грошы

2 лютага ў Мінск прыбывае чарговая місія Міжнароднага валютнага фонду пад кіраўніцтвам памочніка дырэктара другога еўрапейскага ўпраўлення Томаса Вольфа. Эксперты МВФ працягнуць перамовы з беларускім урадам аб прадастаўленні дапамогі ў рамках кампенсцыйнага надзвычайнага фінансавання.

Місія МВФ, якая вывучала сітуацыю ў нашай краіне ў лістападзе мінулага года, устанавіла, што расійскі крызіс аказаў сур'ёзны ўплыў на беларускую эканоміку. Нашая краіна можа разлічваць прыкладна на 100 мільёнаў долараў. На гэты раз эксперты МВФ збіраюцца пацікавіцца грашова-фінансавай і бюджэтай палітыкай беларускага ўрада, які пастаянна адмаўляецца ад рэцэптаў МВФ па радыкальных рыначных рэформах. Фонд спадзяецца дамагчыся лібералізацыі валютнай палітыкі і ўстанаўлення адзінага курса беларускага рубля.

Мікола ВАЙТОВІЧ

Суд зачыніў дзверы

Працэс над былым старшынёй калгаса «Рассвет» Васілём Старавойтавым ідзе на гэтым тыдні за зачыненымі дзвярыма.

Гэтае беспрэцэдэнтнае ў практыцы разгляду крымінальных справаў рашэнне калегія Кіраўскага суда на чале з Надзеяй Чмара прыняла ў аўторак. Суддзя заявіла, што выдаленне з залы прадстаўнікоў грамадскасці — мера часовая. Дзверы будуць зачыненыя, пакуль ідзе медыцынская экспертыза псіхічнага стану Васіля Старавойтава. Нагадаем, што правядзенне гэтай экспертызы непасрэдна ў зале суда — таксама беспрэцэдэнтны выпадак. Між тым прадстаўнік Беларускага Хельсінкскага камітэта Гары Паганяйла называе «надуманымі» падставы, якія суддзя выкарыстала для часовага абвяшчэння працэсу закрытым.

Алесь ПАЎЛОВІЧ

Чыноўнікі просяцца на Захад

Дырэктару прэзідэнцкага дэпартаменту па гуманітарнай дапамозе Віктару Кучынскаму адмовілі ва ўязной візе ў Германію. Лукашэнкаўскі памочнік збіраўся прыняць удзел у канферэнцыі па беларуска-нямецкім супрацоўніцтве.

Нагадаем, што Віктар Кучынскі трапіў у спіс 130-ці чыноўнікаў, да якіх Еўрапейскі саюз прымяняе візавыя санкцыі пасля высялення паслоў з рэзідэнцыяў у комплексе Дразды. Па словах аднаго замежнага дыпламата, гэтыя санкцыі будуць дзейнічаць яшчэ некалькі тыдняў, нягледзячы на вяртанне паслоў ЕС у Беларусь. Скасаваць «чорны спіс» можа толькі кіраўніцтва Еўрасаюза, якое пакуль не разглядала гэтае пытанне.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

16 мая 1999 года — день выборов президента Республики Беларусь

Постановлением № 7 Центральной комиссии по выборам Президента Республики Беларусь от 16 января 1999 года создан внебюджетный избирательный фонд для добровольного перечисления средств общественных объединений, предприятий, учреждений, организаций и граждан на проведение выборов Президента Республики Беларусь.

Реквизиты внебюджетного избирательного фонда: лицевой счет № 021-17765 в филиале 0111 Приорбанка г.Минска р/с 3819102280020, код 228

Выборы президента Республики Беларусь зависят от Вашего выбора.

У Мінску ўсё ж прайшла даволі масавая акцыя пратэсту, арганізаваная дзяржаўнымі прафсаюзамі разам са Свабодным прафсаюзам, і прафсаюзам металістаў. Падобная акцыя планавалася на 2 снежня мінулага года, але была адкладзеная: тады дзяржаўныя прафсаюзы паверылі абяцанням урада. Хутка прыйшло расчараванне, і лідэры пяці самых актыўных прафсаюзаў заклікалі рабочых на вуліцы. Заклік быў пачуты. Парозных падліках, у шэсцях на вуліцах Мінска і выніковым мітынгу ўдзельнічала ад 10 да 18 тысяч чаалавек. Гэта былі рабочыя трактарнага, аўтамабільнага, шарыкападшыпнікавага, прыборабудавнічага і іншых заводаў сталіцы, а таксама пасланцы салігорскіх шахцёраў, рабочыя з Ліды і Маладзечна. Аб салідарнасці з рабочымі заявілі і 60 тысяч прадпрымальнікаў, якія ў той дзень спецыяльна не выйшлі на працу (звесткі ад рэспубліканскага прафсаюза прадпрымальнікаў).

Прамоўцы на мітынгу абураліся падзеннем жыццёвага ўзроўню ў два — тры разы ды папярэджвалі, што іх цягненне канчаецца, і калі кіраўніцтва краіны «не павернецца да рабочых тварам», рабочыя паставяць пад пытанне «дзеяздольнасць урада». На перавыхаванне рабочыя даюць ураду тэрмін да 30 сакавіка. За гэты час міністрам загадана спыніць рост цэнаў, павялічыць заробкі і пенсіі, знізіць падаткі і ўвогуле выканаць усе абяцанні, што былі дадзеныя на працягу апошніх гадоў. З патрабаванняў вярта выдзеліць хоць прэтэнзіі да дзяржаўных СМІ: «Надакучыла чуць пра рост нашага дабрабыту ад Лукашэнка, Пракаповіча і Зімоўскага. Дайце нам самім сказаць пра сваё жыццё!» —

Далей так жыць нельга!

Удзельнікі шэсця. Мінск 27 студзеня 1999 г.

патрабавалі рабочыя.

Прагучалі на мітынгу і прэтэнзіі асабіста ў адрас прэзідэнта. Прамоўцы папракалі яго за тое, што «падмануў» і цягне «не туды» ды нагадвалі пра сканчэнне тэрміну прэзідэнцтва. Частка ўдзельнікаў мітынгу, прыхільнікі Свабодных прафсаюзаў, неаднаразова скандзіравалі на адрас Лукашэнка: «У адстаўку!».

«Дзяржаўныя прафсаюзы актывізаваліся не самі па сабе, а пад уплывам настрояў рабочых. Пачалася нават палітызацыя прафсаюзаў, хоць на рашучую барацьбу яны ўсё роўна не здольныя. Іх чарговы «ультыматум» — як тысяча першае кітайскае папярэджанне. А роля тара-на, які будзе разбіваць сця-

ну вакол рабочых, па-ранейшаму за недзяржаўнымі прафсаюзамі», — гэтак пракаментавала падзеі намеснік старшыні Свабоднага прафсаюза Ірына Жыхар. Між тым кіраўнікі дзяржаўных прафсаюзаў, што прынялі ўдзел у мітынгу, высока ацэньваюць актыўнасць рабочых. «15 тысяч рабочых, што прыйшлі на мітынг, — гэта, безумоўна, поспех прафсаюзаў і сведчанне таго, што народ сапраўды абураны палітыкай урада. Калі нічога не зменіцца, мы будзем патрабаваць адстаўкі ўрада і ўпэўненыя, што нас падтрымаюць куды больш людзей», — заявіў НАВІНАМ адзін з арганізатараў прафсаюзнай акцыі Александр Бухвостав.

Алесь ГРУЗДЗІЛОВІЧ

Галодны для сытага — небяспечны!

Адзін год зняволення ў калоніі строгага рэжыму, — такі прыгавор вынес у аўторак райсуд горада Ганцавічы 40-гадоваму рабочаму Іосіфу Варвашэвічу. Суд прызнаў яго вінаватым «у пагрозе замахаў на жыццё службовай асобы».

Наша газета ўжо пісала, што амаль два месяцы таму ў Варвашэвіча адбыўся канфлікт з начальнікам Ганцавіцкай ПМК № 7 Іванам Гарупічам. Жонка Варвашэвіча, рабочая гэтай ПМК, працавала на будоўлі ў Расіі і некалькі месяцаў не атрымлівала зарплату. Занепакоены муж запатрабаваў у начальніка неадкладна вярнуць яе дадому. Спрэчка перарасла ў сварку, падчас якой Іосіф неабачліва паабяцаў свайму шэфу «адарваць галаву», калі той не верне жонку. Начальнік выклікаў міліцыю і абвінаваціў рабочага ў замахах на сваё жыццё. Іосіфа арыштавалі і амаль два месяцы да суда ён правёў у Баранавіцкім СІЗО. Судовы працэс па гэтай

справе цягнуўся ўсяго адзін дзень. Суддзя Іван Мішкевіч заслухаў паказанні некалькіх рабочых ПМК, якія таксама ездзілі ў падобныя камандзіроўкі і працавалі там фактычна бясплатна. Пацярпелы Гарупіч распавёў суду аб пагрозях з боку Варвашэвіча яго бяспечнаму здароўю. Аднак падсуднага Любоў Халецкая і грамадскі абаронца ад Свабоднага прафсаюза Уладзімір Малей прасілі суддзю апраўдаць Варвашэвіча за адсутнасцю ў ягоных дзеяннях складу злачынства. Маўляў, проста пагарачыўся чаалавек. Аднак пракурор Сяргей Туравец запатрабаваў для Варвашэвіча год калоніі, бо лічыць яго небяспечным для грамадства. Пракурорс-

кая просьба была ўлічаная судом, і цяпер Іосіф, на папачэнні якога знаходзіцца жонка (звольненая з працы пасля арышту мужа) і чацвёра непаўналетніх дзяцей, правядзе год за кратамі.

Па словах абаронцаў Варвашэвіча і прадстаўнікоў Хельсінкскага камітэта, суд праходзіў з грубымі парушэннямі працэсуальнага кодэкса. Так, некаторыя з прысутных на працэсе сцвярджаюць, што пацярпелы начальнік Гарупіч, пракурор Туравец і суддзя Мішкевіч падчас перапынку мелі працяглую гутарку за зачыненымі дзвярыма. Пра што там ішла гаворка, можна толькі здагадвацца.

Абаронцы Іосіфа Варвашэвіча не пагадзіліся з вынесеным прыгаворам і збіраюцца абскардзіць яго ў Брэсцкім абласным судзе.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Пажар у картэжы Беразоўскага

Непрыемнае здарэнне адбылося напрыканцы візіту ў Мінск выканаўчага сакратара СНД Барыса Беразоўскага.

Падчас руху яго картэжа ў аэрапорт загарэлася адна з машын суправаджэння.

Выканаўчы сакратар Садружнасці прылятаў у Беларусь на адзін дзень дзеля сустрэчы з Аляксандрам Лукашэнкам. Пасля яе заканчэння Беразоўскі правёў кароткую прэс-канферэнцыю і накіраваўся ў аэрапорт, дзе яго чакаў самалёт на Варшаву. Аднак не паспеў картэж Беразоўскага праехаць некалькі соцень метраў, як з адной машыны густа паваліў дым. Гэта здарылася каля будынка адміністрацыі беларускага прэзідэнта. Па словах супрацоўнікаў Савета бяспекі, кіроўца і ахоўнікі Беразоўскага, якія знаходзіліся ў салоне аўтамабіля (сам Барыс Абрамавіч ехаў у іншай машыне), выбеглі на вуліцу і пачалі тушыць свой «Мерседэс». З будынка прэзідэнцкай адміністрацыі ім на дапамогу рушылі паставыя міліцыянты. Рух картэжа быў спынены, а на месца здарэння выклікалі пажарную машыну.

Беразоўскі, які вельмі спяшаўся, не стаў чакаць прыезду пажарных. Пакінуўшы на дарозе машыну, якая яшчэ дымілася, картэж паехаў далей. Пажар, які, па словах прадстаўніка Савета бяспекі, быў выкліканы дэфектам электраправодкі «Мерседэса-300», ліквідавалі паставыя міліцыянты міліцыянты. Чаму загарэлася электраправодка ў новай машыне — пакуль невядома.

А.Н.

Дзеля Дажынак пашыраць Дняпро

Велізарныя сродкі выдаткоўваюцца на рэканструкцыю «прэзідэнцкага» райцэнтра Шклоў, каб падрыхтаваць яго да святкавання сёлетніх Дажынак.

План падрыхтоўкі да сёлетняга свята, зацверджаны добрым тузінам міністраў беларускага ўрада, паступіў у Шклоўскі райвыканкам для выканання.

Агульны бюджэт усіх работ — 7,3 трыльёна рублёў. На гэтыя грошы будзе пабудаваны новы аўтавакзал, пашырыцца гарадскі стадыён, пройдзе рэканструкцыя фабрычнай лазні, а таксама будуць збудаваныя некалькі новых шматпавярховых дамоў у цэнтры Шклова. А яшчэ ў райцэнтры з'явіцца дэбаркадэр, і падчас Дажынак па Дняпры пачнуць курсіраваць цеплаходы, для чаго прадугледжана пашырыць русла ракі.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Урачыстасці без прэзідэнта

У сціплай сямейнай атмасферы адзначыла 24 студзеня сям'я Лукашэнкаў 44-ы дзень нараджэння Галіны Радзівонаўны, жонкі прэзідэнта Беларусі.

Галава сям'і адсутнічаў на сямейных урачыстасцях не ў першы раз. Імянініцу віншавалі толькі сыны Віктар і Дзмітрый.

Іван ЗАСАДА

Ўсё больш людзей не працуе

На 23% узрасла афіцыйна зарэгістраваная колькасць беспрацоўных у Магілёўскай вобласці ў параўнанні з пачаткам мінулага года.

Больш за 6.000 чалавек не маюць працы і атрымліваюць дапамогу па беспрацоўі — гэта амаль 3% усяго насельніцтва вобласці. На кожнае працоўнае месца прыходзіцца чатыры кандыдаты. Расце беспрацоўе найперш за кошт моладзі, якая складае палову ўсіх беспрацоўных.

Супрацоўнікі службы занятасці канстатуюць, што цяжэй за ўсё знайсці працу людзям з нізкай працоўнай кваліфікацыяй, якія не могуць прэтэндаваць на прэстыжную высокаплатную працу. Па звестках службы занятасці, 1.219 беспрацоўных здолелі знайсці працу, атрымаўшы новую спецыяльнасць.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Лібералы не пойдучь на мясцовыя выбары

Аб'яднаная грамадзянская партыя не будзе ўдзельнічаць у выбарах у мясцовыя саветы. Гэткае рашэнне было прынятае Нацыянальным Камітэтам АГП на апошнім паседжанні.

Паводле пастановаў, асобныя сябры партыі могуць браць удзел у выбарах, — але выключна як прыватныя асобы. У гэтым выпадку яны абавязаныя прыпыніць сяброўства ў АГП. Такім чынам, назва «Аб'яднаная грамадзянская партыя» не будзе фігураваць у выбарчых бюлетэнях.

Пытанне аб тым, якую кандыдатуру будуць падтрымліваць лібералы на прэзідэнцкіх выбарах, вырашыць з'езд АГП, які, згодна з рашэннем Нацыянальнага Камітэта, адбудзецца 27—28 лютага.

Вадзім КАЗНАЧЭЎ

Структурам ТБМ прапануецца

Сакратарыят ТБМ рэкамендуе кожнай Радзе падаць заяўку на правядзенне акцыі ў сваім раёне (горадзе). Заяўка падаецца ў мясцовыя органы выканаўчай улады за 16 дзён да правядзення акцыі. Да заяўкі дадаецца копія пратакола паседжання выканаўчага органа суполкі, на якім прымалася рашэнне аб пікете, а таксама выліска з гэтага пратакола. Акрамя таго, варта прыкласці да дакументацыі копію пасведчання аб рэгістрацыі. Рэкамендуецца правесці акцыю 13 і 14 лютага.

На пікетах ужываць плакаты, напрыклад: «Не! — штучнай русіфікацыі», «Перапіс па-беларуску!», «Перапіс — бяскроўнае знішчэнне беларускага народа», «Абаронім родную мову!»

Раздаваць людзям, а таксама разносіць улёткі па паштовых скрынях.

Жодзіна пікетуе

У Жодзіне адбыўся пікет актывістаў мясцовых дэмакратычных арганізацый.

Ініцыятарам пікета выступіла жодзінская суполка БНФ, да якой далучыліся дэмакраты з «Народнай Грамады». Увагу прахожых прыцягвалі плакаты і лозунгі: «Чым Саюз цяснейшы, тым народ бяднейшы», «Лукашэнка і яго памагатым — зарплату рабочых і сялян». Як паведамілі НАВІНАМ удзельнікі пікета, падчас акцыі каля 40 чалавек запісалася ў грамадзянства БНР.

Мясцовая міліцыя на чале з намеснікам начальніка не перашкаджала правядзенню акцыі, аднак акуратна рабіла відэазапіс і фотаздымку падзеі.

г.ш.

У 1998 годзе мытнымі органамі Беларусі пералічана ў рэспубліканскі бюджэт 28,6 трлн. рублёў, што складала 20 працэнтаў яго даходнай часткі. Пра гэта 26 студзеня на прэсканферэнцыі, прымеркаванай да Сусветнага Дня мытні, паведаміў намеснік старшыні Дзяржаўнага мытнага камітэта Уладзімір Гошын.

Пры гэтым у 1997 годзе ад мытнікаў у рэспубліканскі бюджэт паступіла каля 19 трлн. рублёў, што тады складала каля 30 працэнтаў яго даходнай часткі. Змяншэнне долі мытных плацяжоў у бюджэце тлумачыцца, па словах У.Гошына, паляпшэннем працы падатковай інспекцыі і павышэннем унутранай збіральнасці падаткаў, а таксама наступствамі расійскага фінансавага крызісу. Груза- і таварапатоку на заходніх межах Беларусі паступова аднаўляюцца і толькі сёння выходзяць на паказ-

Мытная служба мацуе бюджэт

чыкі, блізкія да дакрызіснага перыяду.

Колькі грошай плануецца атрымаць ад дзейнасці мытных службаў у рэспубліканскі бюджэт у 1999 годзе, У.Гошын не сказаў,

БелаПАН

спаслаўшыся на тое, што «дакумент яшчэ канчаткова не зацверджаны». Аднак, па яго словах, гэтая сума будзе «ў некалькі разоў большая», чым летась.

У Курапатах збіраюцца паставіць помнік

Днямі ў Мінску створаны грамадскі камітэт па ўзвядзенні ў Курапатах помніка «Пакутнікам Беларусі». Арганізатары плануюць прымеркаваць яго адкрыццё да 81-й гадавіны БНР.

Яшчэ ў 1988 годзе Савет Міністраў БССР прыняў спецыяльную пастанову аб установах у Курапатах помніка ахвярам палітычных рэпрэсіяў. І таму аргкамітэт лічыць, што ніякага спецыяльнага дазволу ад уладаў на адкрыццё помніка браць не трэба. У склад аргкамітэта ўвайшлі такія арганізацыі, як «Мартыралог Беларусі», «Хрысціянская злучнасць «Курапаты»,

«Клуб Спадчына», Асацыяцыя ахвяраў палітычных рэпрэсіяў, дабрачынны фонд Крыжа Еўфрасінні Полацкай, а таксама паэт Рыгор Барадулін, гісторыкі Георгій Штыхаў і Леанід Лыч, іншыя вядомыя асобы.

Аўтар помніка, мінскі скульптар Алесь Мірончык, задумаў свой твор у форме крыжа св.Еўфрасінні вышыняй больш за тры метры, які

будзе адліты з чыгуну і інкруставаны выявамі беларускіх святых. Знойдзены ўжо і адмысловы камень-валун пад пастамент. Аргкамітэт па ўзвядзенні помніка спадзяецца на дапамогу ахвярадаўцаў. Жадаючыя могуць перавесці сродкі на разліковы рахунак грамадскага аб'яднання «Спадчына» ў Партызанскім аддзяленні АКПСБ г.Мінска, код 386, р/р 30125002280013 з паметкай «На помнік «Пакутнікам Беларусі».

Язэп СІНІЦКІ

Для праваабаронцаў – зачыненая

Праваабарончаму Цэнтру «Вясна-96» адмовілі ў памяшканні для прэзентацыі гадавога «Агляду» пра стан правоў чалавека ў Беларусі ў 1998 годзе.

21 студзеня арганізатары звярнуліся ў кавярню былога Дома літаратара, што па вуліцы Фрунзе, 5. Вядома, што з 1 сакавіка 1998 года распараджэннем прэзідэнта РБ Дом літаратара як культурная ўстанова спыніў сваё існаванне і набыў новы статус — «Административный корпус при ГХУ УД администрации президента». З таго часу ў кавярні змянілася некалькі гаспадароў. На сённяшні дзень гэта філія кафе «Сем пятніц», якая штомесяц сплачвае арэнду на рахунак адміністрацыі прэзідэнта.

Адміністратар кавярні пагадзілася прадаставіць Праваабарончаму Цэнтру памяшканне, але прапанавала ўзгадніць гэтую справу з начальнікам корпуса спадарыняй Т.Гурко. Начальнік, у сваю чаргу, папрасіла напісаць гарантыйны ліст на імя начальніка Галоўнага гаспадарчага ўпраўлення Данільчанкі У.А., дзе ўказаць, што Цэнтр абавязваецца заплаціць арэнду за «тэатральнае фая» толькі таму, што ў кавярню можна патрапіць праз фая. Арга-

парадку. А, магчыма, яны вырашылі, што «Вясна-96» з'яўляецца апазіцыйнай арганізацыяй, і яе дзейнасць трапляе пад пастанову пракуратуры, у якой сказана, што дзейнасць па арганізацыі датэрміновых выбараў прэзідэнта Рэспублікі не адпавядае Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і дзеючаму заканадаўству. «Такія дзеянні могуць расцэньвацца не інакш як спроба захопу дзяржаўнай улады неканстытуцыйным шляхам, намер дэстабілізаваць сітуацыю ў грамадстве, справакаваць масавыя беспарадкі», — гаворыцца ў заяве. Аўтары заявы папярэджваюць, што «арганізацыя і ўдзел у такіх супрацьпраўных дзеяннях пацягне за сабой як крымінальную, так і адміністрацыйную адказнасць», і заклікаюць грамадзянаў рэспублікі «не паддавацца на правакацыйныя звароты арганізатараў такіх мерапрыемстваў, устрымацца ад удзелу ў іх правядзенні».

Як вядома, праваабарончыя арганізацыі ва ўсім свеце займаюць нейтральную пазіцыю, а галоўнай задачай іх з'яўляецца абарона правоў чалавека незалежна ад

таго, да якой партыі ён належыць.

У зусім недалёкім мінулым у кавярні Дома літаратара праводзілі імпрэзы людзі з рознымі арыентацыямі, і, здавалася, усім хапала месца, і ўсе заставаліся задаволенымі. Дарэчы, на прэзентацыю «Агляду» былі запрошаныя не толькі апазіцыянеры. Сярод запрошаных — журналісты як дзяржаўных, так і незалежных сродкаў масавай інфармацыі, прадстаўнікі праваахоўных органаў і праваабаронцы, а таксама людзі, якія на ўласным вопыце пераканаліся ў тым, як захоўваюцца правы чалавека ў Беларусі.

Насцярожвае ў гэтым выпадку наступнае: чаму апазіцыянеру забаронена наведваць кропкі «общепита»? Калі такая сітуацыя будзе працягвацца і надалей, дык чалавеку з апазіцыйнымі поглядамі будзе забаронена наведваць крамы і грамадскія прыбіральні.

Мікола КАЧАН

P.S. Нягледзячы на тое, што ў афіцыйных установах Праваабарончы Цэнтр атрымаў адмову, прэзентацыя «Агляду» адбудзецца ў сераду, 3 лютага.

Строительство рыночного социализма в 1998 г.

Неутомимая деятельность главного прораба рыночного социализма и его подручных на поприще обеспечения народа счастливой жизнью привели к давно предсказанным результатам. Сегодня страна заняла почетное место по уровню жизни населения, опередив лишь некоторые африканские и азиатские страны.

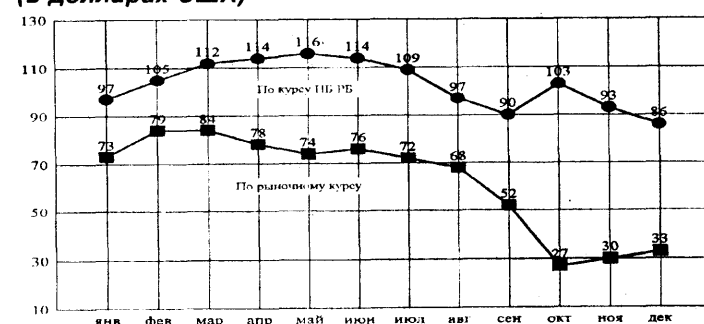
Потребительские цены в соответствии с официальным индексом цен за декабрь увеличились на 21,7%, а с начала года — в 2,8 раза. Запланированные президентом 4% роста в месяцы 60% за год превышены более чем в три раза. В то же время среднемесячная заработная плата в целом по экономике за год увеличилась с 3.024 тыс. рублей в январе до 8.008 тыс. рублей в декабре, или в 2,6 раза, то есть чуть меньше, чем цены. Долларовый эквивалент среднемесячной заработной платы по курсу Национального банка также демонстрировал исправный рост. Правда, с июня он стал несколько снижаться. Однако в октябре в связи с увеличением минимальной заработной платы до 350 тыс. рублей он снова возрос (верхняя линия на рис. 1).

Противники режима утверждают, что курс Национального банка устанавливается административными методами и поэтому не отражает реального соотношения валют. Дескать, это делается для того, чтобы близкие к президенту структуры могли по дешевке скупить твердую валюту. Но расчет долларовой эквивалента даже по свободному рыночному курсу показывает его успешный рост в начале и в конце года. И пусть за год он сократился на 40 долларов, то есть более чем

в два раза, но зато тенденция последнего квартала года приятно радует глаз (нижняя линия на рис. 1). Завола властей о народе проявляется и в том, что за истекший год дважды повышалась минимальная заработная плата. И пусть трудности с бюджетом не позволили поднять ее на достойный уровень, но тем не менее в декабре ее величина после всех повышений составила 8,4% от прожиточного минимума или 5,0% от минимального потребительского бюджета. И хотя с начала года минималка сократилась с 6,0 до 1,8 доллара, ничего страшного не произошло, поскольку относительно уменьшилась величина штрафов и различных пошлин, размер которых зависит от нее. При этом тариф первого разряда, от которого зависит размер оплаты труда всех бюджетников, вместе со всеми доплатами и индексацией составил 20,2% минимального потребительского бюджета, сократившись с 15,6 доллара в январе до 4,8 доллара в декабре.

Пересчет тарифных ставок

Рис. 1. Среднемесячная заработная плата в 1998г. (в долларах США)

в долларовый эквивалент по рыночному курсу показывается некоторое снижение тарифной заработной платы (табл. 1). Однако это — происки внешних и внутренних врагов, которые мешают президенту до конца осчастливить население. Не обошлось здесь и без вредительства со стороны чиновников-бюрократов, которые или не умеют, или не хотят претворять в жизнь идеи нашего всенародноизбранного. Поэтому совершенно неправы лидеры профсоюзов, возмущившиеся низкими, на их взгляд, размерами октябрьского повышения заработной платы и намеревшиеся провести в декабре акции протеста против падения жизненного уровня. Стоило только ответственным работникам из администрации президента выехать на отдельные крупные заводы и непосредственно на местах повысить заработную плату трудовым коллективам, как те сразу отказали профбоссам в поддержке и не вышли на улицу.

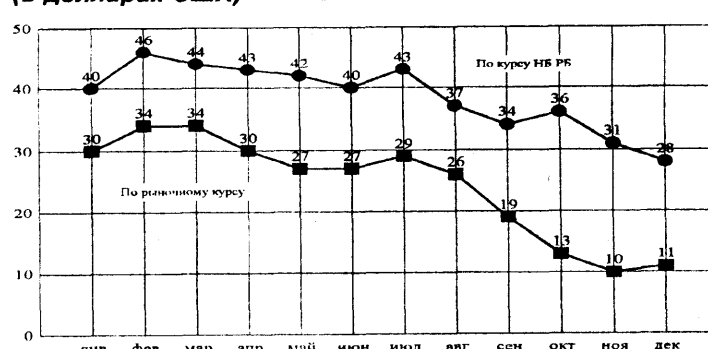
Конечно, не все у нас так хорошо, как в сфере заработ-

ной платы. Некоторые проблемы пока не удается преодолеть, например, в деле обеспечения ветеранов пенсиями. Номинальная начисленная среднемесячная пенсия с января по декабрь увеличилась с 1.238 до 2.580 тыс. рублей, то есть в 2,1 раза, что лишь немного ниже официальных темпов инфляции. Если судить по графикам (рис. 2), то долларовый эквивалент среднемесячной начисленной пенсии, рассчитанный по курсу Национального банка, с начала года сократился на треть. И хотя по рыночному курсу это сокращение еще выше — на 63,3%, зато сегодня президент и правительство смогли выделить среднему пенсионеру за его многолетний труд 0,37 доллара в сутки, что, к сожалению, ниже установленного ООН порога бедности, равного одному доллару в день. Это яркий пример заботы руководства страны о тех, кто безоговорочно поддерживает его на выборах и референдумах. Важный показатель уровня жизни — минимальный потребительский бюджет, определяющий сумму денег, необходимую для простого воспроизводства рабочей силы, — с начала года увеличился с 2,4 до 7,0 млн. рублей, или в 2,9 раза, что заметно выше официальных темпов инфляции. Эту же тенденцию демонстрирует и долларовый эквивалент этого бюджета, рассчитанный по официальному курсу: налицо его постоянный рост, за исключением третьего кварта-

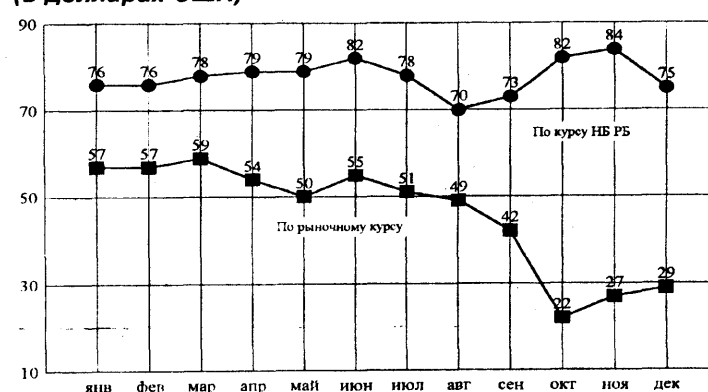
Табл. 1 Размеры тарифной заработной платы (с доплатами и индексацией) в 1998 г.

Разряд	январь		сентябрь		октябрь		декабрь	
	т.руб.	\$	т.руб.	\$	т.руб.	\$	т.руб.	\$
1	650.0	15.6	983.8	10.9	970.0	6.1	1151.2	4.8
3	805.0	19.3	1155.4	12.8	1075.0	6.7	1267.6	5.3
10	1240.0	29.9	1594.8	17.7	1736.0	10.9	1963.9	8.2
28	3240.0	78.1	3594.8	39.9	4536.0	28.4	4763.9	19.8

Рис. 2. Среднемесячная начисленная пенсия в 1998г. (в долларах США)

Рис. 3. Минимальный потребительский бюджет (в долларах США)

ла и декабря (верхняя линия на рис. 3). Если же абстрагироваться от инфляции с помощью рыночного курса твердых денег, то становятся заметны все недостатки наших объявленных успехов (нижняя линия на рис. 3).

Таким образом, анализ социально-экономического

развития рыночного социализма в нашей стране за истекший год дает все основания требовать от властей немедленного повышения заработной платы.

А. СОСНОВ,

кандидат экономических наук, НИСЭПИ

Чытацкая думка

Президент России должен выучить белорусский

Уважаемая редакция! Обратить в НАВІНЫ меня заставил один вопрос, упускаемый при всяческих, в том числе якобы и всенародных, обсуждениях судьбы союза Беларуси и России. Это вопрос языка. Не фигурирует он почему-то ни в проектах, ни в многочисленных подписанных межгосударственных соглашениях. Почему никому из политиков и юристов, готовивших документы по белорусско-российскому союзу, не пришло в голову

отметить, что государственными или хотя бы официальными языками нового объединения являются белорусский и русский языки?! Практически каждый белорус свободно владеет языком «старшего брата», а вот великоросса, говорящего по-белорусски, представить тяжеловато. Почему, задаюсь я вопросом, Папа римский Иоанн Павел II приветствует католиков на двух десятках языков (в том числе и на белорусском), а из

уст Ельцина либо российских демократов никогда не слышали мы ни «Дзякуй!», ни «Віншую!»?! Я уверен, — хотя некоторым это может показаться абсурдным, — что белорусский и русский языки следует признать в планируемом союзе государственными. А госчиновники от Смоленска до Находки должны изучить родственный язык и продемонстрировать его знание вместе с налоговой декларацией, чтобы сохранить за собой теплые насиженные кресла. А экзамены трэба было б найперш прыняць у тых бабырных, хто больш за ўсіх крычыць пра братнюю дружбу і пнецца засядаць у мяркуюемых саюзных установах!

Владимир БУЛАВСКИЙ,
кузнец, г. Жодино

Наш «малодшы брат»

Толькі і чуеш ад кіраўнікоў краіны, што беларусы — «малодшыя браты» рускіх. Няўжо яны не разумеюць, што прыніжаюць не толькі сваю асабістую годнасць, але і годнасць цэлага народа? Асабліва гэта любіць падкрэсліць наш прэзідэнт у якасці найвялікшага кампліменту Расіі. Дык ён жа гісторык, каму-каму, а яму належыць ведаць, што гэта не зусім так.

Якія ж мы «малодшыя», калі гісторыя сведчыць адваротнае: беларускія гарады Полацк (862 г.), Віцебск (974 г.), Тураў (980 г.) узгадваюцца ў летапісах прыкладна адначасова з Кіевам. У XI стагоддзі ўзніклі Брэст, Мінск, Орша, Лагойск,

Друцк, Пінск, — значна раней, чым Масква (1147 г.). Вялікае Княства Літоўскае — старажытная дзяржава беларусаў — утварылася ў сярэдзіне XIII стагоддзя і да пачатку XV стагоддзя стала прызнанай у Еўропе добра арганізаванай дзяржавай са сваёй тэрыторыяй, арміяй, дзяржаўнай сімвалай і г.д. У той час Маскоўскае княства толькі-толькі фарміравалася — у сярэдзіне XIV стагоддзя пры Іване Каліце былі закладзеныя асновы Маскоўскага княства. І толькі да XVI стагоддзя пасля канчатковага вызвалення з-пад татарамангольскага ярма (пры Іване III) склалася тэрытарыяльнае ядро будучай Рускай дзяржавы.

Дык хто з нас «малодшы», а хто «старэйшы» брат? Хіба толькі на той аснове, што рускіх болей, чым беларусаў? Тады і мовіць трэба «вялікі брат» і «малы брат», але і ў такім варыянце некая няёмка сябе адчуваеш — нібыта мы нейкія недаумкі, недаросткі, нібыта не маем спадчыны, якой належыць ганарыцца. Паглядзіце, які адлуп даюць украінцы, калі іх спрабуюць абазваць «малодшым братам» рускіх. А мы ўсё ніяк не падымемся з каленяў. Калі ж пачнем людзьмі звацца? І з рускім братам размаўляць на роўных, не губляючы свой нацыянальны гонар.

З.А. МАКЕЕНКА,
г. Мінск

Мне снятся президенты

Иногда мне снятся сны, которые исполняются до точностей, и те, которые снятся в праздник. За много лет убедилась в своих предсказаниях. Я верующая и политикой не занимаюсь, но, видимо, она меня донимает. Пенсия была 25 дол., сейчас 10 дол. Первого президента я сшила Горбачева, не смогла придумать, зачем он мне приснился, потом все стало ясно, что с ним произошло. 2 раза видела во сне Клинтону, сломал ногу и запутался

в сексе. Ельцина сняла аж три раза и все перед болезнями. Нашего президента Лукашенко видела во сне 2 раза. 1. В ночь на 1 января 1997 г. В полусидячем виде, бледное угрюмое лицо, в черном костюме, голова запрокинута назад на восток. 2-ой сон. В ночь на 1 января 1998 г. На том же месте в полулежащем виде в черном костюме, черные туфли, большой нос, угрюмое бледное лицо и еще больше запрокинута назад на

восток (хотя я Лукашенко считаю самым красивым президентом). Для меня сон ясный, комментировать не буду, и так все понятно.

7 января 1998 г. слышу во сне только голос на бел. мове «Беларусь, што дзеўка-прастытутка, ад якой усе адварнуліся, яшчэ 2 гады так будзе». Через полгода уехали послы и мы в изоляции, я так разгадала голос во сне.

Ніна МІТКЕВІЧ,
г. Мінск

ПАМ'ЯТКА ДЗЁН

Дрозды – лагерь

22 июня

В прошлом году 22 июня самолетом авиакомпании «Люфтганза» послы Великобритании, Германии, США, Франции, Греции, Италии покинули Республику Беларусь, отозванные своими правительствами в связи с требованием президента А. Лукашенко выселиться из посольских резиденций в Дроздах. Началась шестимесячная дипломатическая война, в ход пошли ссылки на Венскую конвенцию, на практику и традицию отношений к посольствам, звучали намеки о

Август 1944

До 1991 года Дрозды были «летними дачами ЦК КПБ». Стоит заметить, что в этом качестве они существовали с довоенного времени. Когда началась война, то уже через неделю после захвата немцами Минска на территории Дроздов начал функционировать концлагерь. Схема лагеря впервые была опубликована в книге «Нацистская политика геноцида на территории Беларуси. 1941–1944 гг.» (Минск, 1983). Всего в Беларуси гитлеровцами было оборудовано 260 лагерей смерти, в

них находился профессор судебной медицины доктора медицинских наук Червакова В. Ф. Вот их заключение от 13 августа 1944 г.

«IV. Урочище Дрозды. Северо-восточное концентрационного лагеря, находившегося на территории поселка Дрозды, обнаружена траншея-канавы, в которой при раскопках в нескольких местах на глубине 0,5 м найдены останки трупов (черепа, кости, истлевшая одежда). Размеры траншеи — 400х2,5х2 м. По свидетельским показани-

ями собой недвижимость очень крупной стоимости. Бывшая резиденция Петра Мироновича Машерова в Дроздах, по мнению американского посла Суорца, «отвечала самым высоким стандартам и даже для президента США слишком хорошая».

Смена номенклатуры

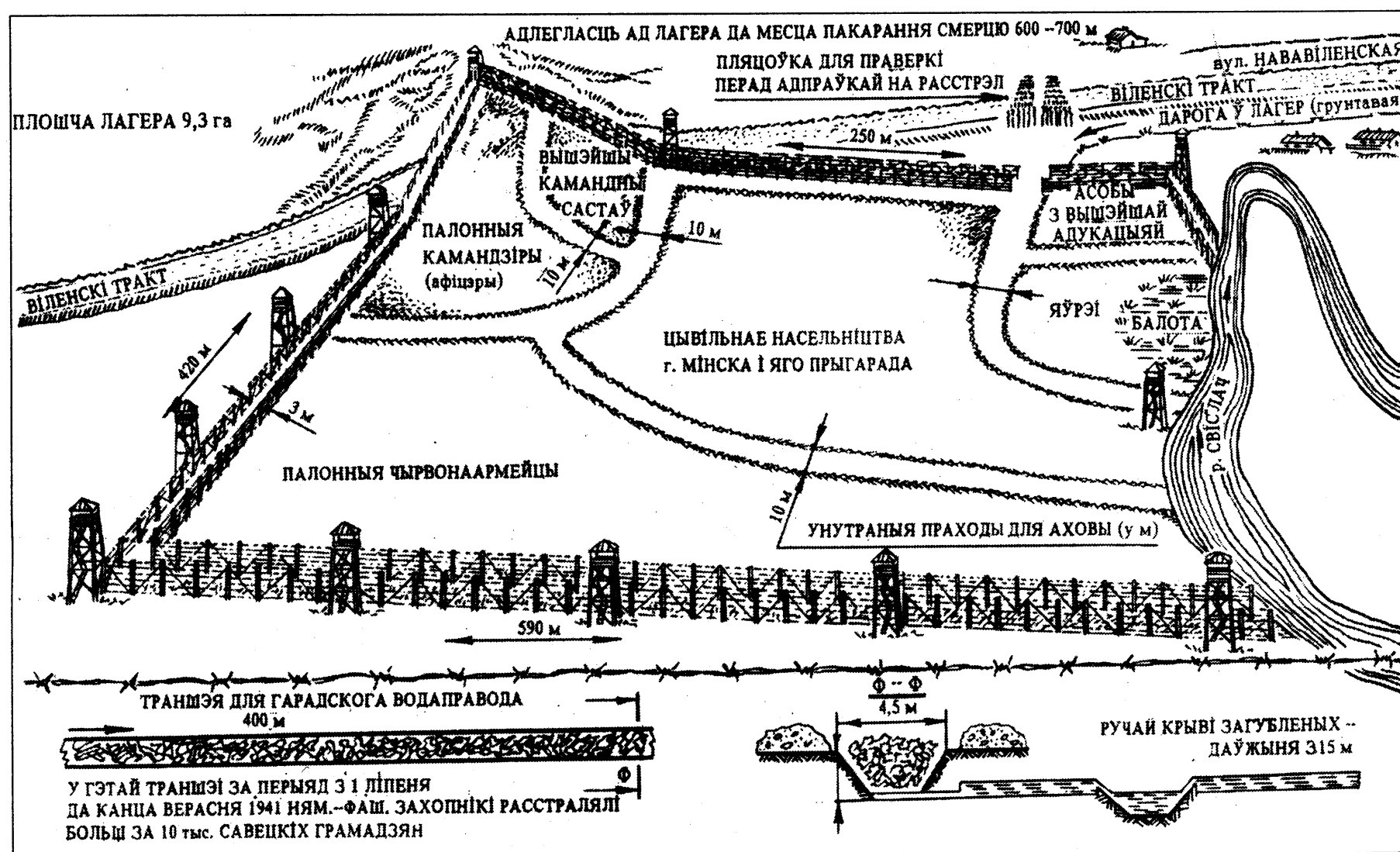
Какое-то время в Верховном Совете раздумывали, как с этой недвижимостью обойтись. Оппозиция БНФ предлагала передать партком-плекс в Дроздах под оздоро-

большие деньги вложили также итальянцы, их первый посол даже собрал там приличную коллекцию картин. Очень уютно стало и в американской резиденции... В бывшей моей резиденции, ... теперь живет президент Лукашенко... Когда мы с женой смотрели эту резиденцию, то решили, что из этических соображений жить там нельзя. Зачем нам на троих 560 кв. метров жилой площади. Там три уровня, внизу большой бассейн, сауна, спортивные помещения, очень

рижей», «уютных комфортабельных» домиков, дорожек, по которым бегали воспитанные собаки и гуляли «неформальные» гости, въехал бронированный автомобиль А. Г. Лукашенко. В отличие от эспикера президент Беларуси не мучился гамлетовским вопросом «Жить или не жить по ночам?» Лукашенко решил, что должен стабильно жить там, где традиционно после войны жили главные руководители Беларуси — первые секретари ЦК КПБ. Соответственно статусу «правительственной резиденции» в Дроздах имели дома председатели палаты представителей Национального собрания и премьер-министр. Когда в июне 1998 года А. Лукашенко придал комплексу статус резиденции президента, он оказался единственным полноправным жителем «Дроздов».

Уместно вспомнить, что подобным образом решался вопрос и с бывшим зданием ЦК КПБ в Минске. После выселения партийных работников здание пустовало столько дней, сколько потребовалось Верховному Совету, чтобы заглушить слабый шепот совести, которая подсказывала отдать здание детям или больным, или деятелям науки и искусства, или под читальные залы Национальной библиотеки. Но все это не соответствовало «высоким стандартам» и географическому положению белорусской «Бастилии». Соответствовали, разумеется, депутаты Верховного Совета. Можно смело говорить, что это решение завершило демократические преобразования в республике, показав банальную перемену физических лиц в креслах власти. Неудивительно, что Верховный Совет не получил даже тени уважения от народа, и мало кто огорчился, когда его из этой крепости выставило президентское решение. И содержание и форма после недолгой деформации начали возвращаться в стабильное авторитарное состояние.

Появление Лукашенко в Дроздах неизбежно означало конфликт. Было неизвест-

возможности разрыва дипломатических отношений с Беларусью, изоляции в европейском сообществе и т. п. Спустя шесть месяцев послы вернулись, им предоставлен месяц освободить свои резиденции от своих вещей. Так, во всяком случае, сообщается в печати. Не приехал, однако, американский посол, поскольку госдепартамент США пока не решил, как вести себя в этой ситуации.

Мировая известность, которую благодаря шумному скандалу получил номенклатурный поселок Дрозды, расположенный на окраине белорусской столицы, заставляет думать, что есть трансцендентная сила, иногда заинтересованная в торжестве истины. Потому что реальная проблема с Дроздами выходит далеко за видимую орбиту спора высокопоставленных бюрократов. И первый белорусский президент, и ряд посольств по воле случая или воле судьбы столкнулись на земле бывшего лагеря смерти.

которых команды СА и СС истребили около 1,5 миллиона людей. Это десятая часть от 14 миллионов, уничтоженных в 10.250 концлагерях, созданных нацистами по всей Европе. Лагерь Дрозды не входит в число крупных. Самым большим на Беларуси комбинатом смерти был Тростенец (третий после Освенцима и Майданека). Сведения о лагере в Дроздах звучали на Нюрнбергском процессе, куда были представлены Чрезвычайной Государственной комиссией по расследованию и установлению злодеяний немецко-фашистских захватчиков. В Дроздах расследование фактов истребления людей проводила комиссия в составе: председателя генерал-майора Героя Советского Союза Козлова В. И., ответственного секретаря Машкова Г. Н., членов тт. Арефьева, Бударина, Зверева, Крапивы, Кравцова, Лапша, Строкина, Стельмашонка, Лынькова М. Т. с участием академика Н. Н. Бурденко, экспертов, профессора судебной медицины доктора медицинских наук Смоль-

ям, в траншее-канаве похоронены расстрелянные немцами советские граждане, привозившиеся сюда для экзекуции из гор. Минска, в количестве около 10 тысяч человек».

(Документ опубликован в книге «Преступления немецко-фашистских оккупантов в Беларуси. 1941–1944.» Минск, 1965, № 116.)

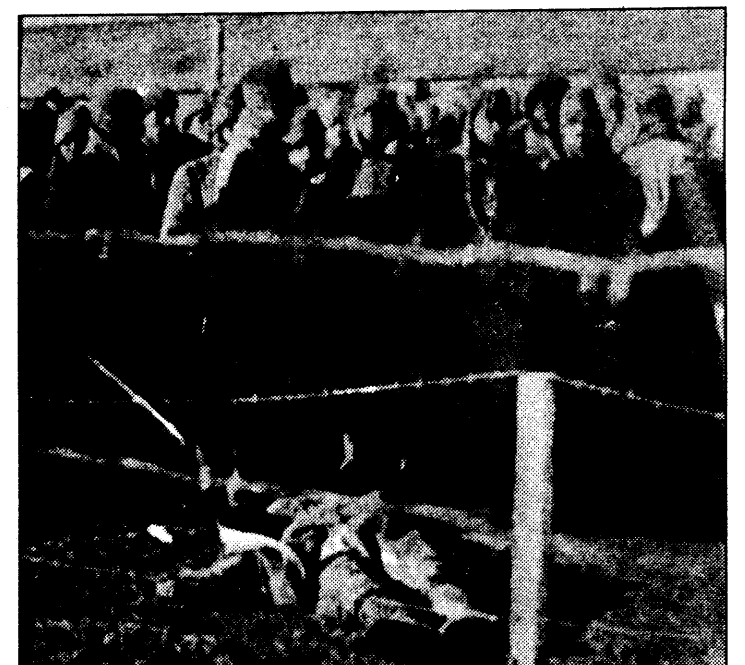
Рядом с Дроздами, в Мясковщине, был лагерь смерти для военнопленных, известный как штагал № 352. Теперь при дороге над братской могилой поставлен памятник, горит вечный огонь, хранится под стеклом книга с известными именами жертв. В Дроздах — ни огня, ни книги, ни памятного знака. В 1945 году дачная территория со стертыми следами лагерного использования была возвращена в пользование членов ЦК КПБ. И пребывала в таком качестве до 1991 года, когда вместе с прочими привилегиями у партноменклатуры был отнят и дроздовский комплекс. Большая огороженная территория, здания, инженерное обеспечение представ-

ительный лагерь чернобыльским детям. Но плохо одетые, голодные и небезопасные для окружающих в радиоактивном отношении дети мало соответствовали помещением «самого высокого стандарта». Предложение было отклонено, и сейчас можно сказать — слава Богу! Верховный Совет, придерживаясь банальной мудрости, что здоровые и богатые лучше, чем бедные и больные, обратил прагматический взор на иностранцев. Лучшее всех в данном вопросе осведомленный бывший Председатель Верховного Совета Станислав Шушкевич рассказывал журналистам:

«После объявления независимости Беларуси мы решили разместить там зарубежных представителей. Они за свой счет делали ремонт и реконструкцию зданий. Потом я был, например, в резиденции французского посла, которая превратилась в маленький Париж. Немцы очень серьезно поработали над оборудованием и дизайном, сделали комфортабельное посольство.

много спален и разных комнат. Несколько раз я использовал эту резиденцию для заседаний Президиума Верховного Совета в неформальной обстановке, но ни одной ночи не ночевал. Там же я встречался с рядом послов для серьезных разговоров в неформальной обстановке».

Но вот в один из дней в комплекс из «маленьких Па-

СМЕРТИ

но, когда и, какой форме о нем объявят. Объявили 21 апреля прошлого года в форме правительственного решения о необходимости долгосрочного ремонта системы канализации.

Молчание ученых

Если бы ученые историки, которые работают на предлагаемую президентом идеологию, захотели на деле выразить ему ту горячую признательность, о которой говорят с трибун, то, надо думать, обратили бы внимание главы государства на историю Дроздов военного времени, забытую партноменклатурой (не по идейной, разумеется, а по экономической причине: не хотелось или не разрешили бы в сталинское время строить новый дачный поселок). Никто, однако, президента не проинформировал, не осмелился принести энциклопедический справочник на белорусском языке «Беларусь» издания 1995 года, открытый на стр. 415. Вполне возможно, что бывшая резиденция П.М. Машерова, потом Шушкевича и других не украсилась бы президентским штандартом, оставшись, как и в былые времена, «правительственной резиденцией», не привлекающей к себе внимания. Но соратники невольно или сознательно подставили первого президента, не подумав о последствиях его единоличного жительства в «президентской резиденции» на зыбкой почве бывшего лагеря уничтожения минчан и военнопленных. Хотя ученым, которые пламенно боролись с белорусским языком и национальной атрибутикой, вычищали из учебников следы военных конфликтов между славянскими народами, не составляло труда параллельно с любимым делом открыть упомянутые выше книги или сходить в Национальный архив. Поленились.

В последнем издании Белорусской энциклопедии о Дроздах сообщается в связи с Дроздовским водохранилищем и проводимыми на нем спортивными мероприятиями. Ни о правительственной резиденции, ни о дипломатических миссиях, ни о бывшем здесь концлагере читателя не информируют, что свидетельствует о старании науки дать неотягощенное представление и правильный ориентир.

Могила душевно-больных

В книге «Преступления немецко-фашистских оккупантов в Беларуси» приводится за № 112 свидетельское показание минчанина В. Науменко от 24 июля 1944 г.:

«...После окончания уборки немецкие зверски уничтожили психически больных в

психиатрической колонии Новинки. В сентябре 19—20 дня немцы приехали на легковых автомашинах в Новинки, окружили бараки-дома, забирали больных на автомашину и отвозили в баню больницы. Где была поставлена автомашинка-«душегубка». Больных заперли в бане и пускали газ, и все больные были удушены. А потом мертвых, то есть удушенных увозили в деревню Дрозды, около совхоза им. Крупской, и там их зарывали. Всего немцы удушили 198—200 психически больных...»

В каком месте комплекса находится могила этих мучеников, растет ли на ней полынь или залита она сверху асфальтом, по которому катят машины, имеющие пропуск на территорию комплекса — Бог знает. Нигде никогда никто более о них не вспоминал. Могила отыскать не пытались. Место захоронения этих двухсот человек остается неизвестным.

Ни у нас, ни в европейских странах не принято селиться на кладбищах, на местах неосвященных захоронений и насильственных казней. В народе считается, что такая близость погружает человеческую психику в глубокий мрак, поскольку души невинно убиенных остаются на месте убийства и вопиют о пережитом ими ужасе. Возможно, это предрассудок. Но если держаться народного объяснения причин и следствий, то Дрозды наконец получили мировую известность именно потому, что были преданы забвению 10 тысяч расстрелянных в водопроводном рву, и 30 тысяч, которые в концлагере Дрозды содержались, и те 200 пациентов Новинки, что страдали при жизни, приняли жуткую смерть в душегубке и обратились в прах на территории Дроздов.

Возможно, что и потеря власти ЦК КПБ связана неким магическим образом с тем, что высокопоставленные работники партии долгое время неосмотрительно проживали на выгороженной земле с очень трагическим прошлым и вели себя так, как на могильной земле не положено.

Вирс беспамятства

Я думаю, что о жертвах в концлагере Дрозды чиновники не помнили в силу равнодушия к таким моментам истории, из которых вытекает необходимость портить настроение высокостоящим руководителям. Из 260 лагерей смерти, что действовали на Беларуси в годы войны, лишь немногие не отмечены памятником или памятной доской, среди неотмеченных — Дрозды. Возможно, отсутствие официальной фиксации границ бывшего лагеря смерти помогло России приобрести в собственность участок на

территории комплекса Дрозды под посольскую резиденцию.

Могут сослаться на свое неведение и послы стран Европейского сообщества. Их можно понять — послы доверились Верховному Совету, или его Президиуму, или его спикеру — все же Ст. Шушкевич не мог сознательно предлагать дипломатам территорию бывшего лагеря смерти. Ведь не предлагали им территорию в Тростенце. А если бы предложили, то как бы они отреагировали?

Но о том, что в поселке прежде жила номенклатура, осуществлявшая в обществе и государстве партийный диктат, знали все. Верно, послы или их жены интересовались, кто был прежним жильцом того дома, которому они придавали европейский дизайн и украшали коллекцией картин. Наверное, слушали пояснения, что тут, например, в былые времена жил Цанава, в Свислочи купался, из этих ворот выезжал на свою кровавую «работу». И никто, как видим, таким прошлым Дроздов не смутился.

Не смутились и активисты оппозиции. Рассказав на каком-нибудь вечере о судьбе Ларисы Гениуш, которую допрашивал в КГБ Цанава, ехали на неформальную встречу в Дрозды, где этот белорусский Берия некогда обдумывал, сколько, куда, кого и на какие сроки. Считанные сочли для себя невозможной подобную раздвоенность. Ни одна оппозиционная партия не провела шествие в память жертв Дроздовского лагеря смерти, не принесла сюда крест.

Забыли об этих жертвах гитлеровского геноцида и члены обновленных коммунистических партий Беларуси. На поверку оказалось, что 10.000 людей, встретивших смерть в Дроздах, не помнясь никому, а Товарищества бывших узников концлагеря Дрозды у нас нет.

Если кто-нибудь захочет в качестве пилигрима пройти скорбной дорогой, по которой из Минска в Дрозды гнали колонны жертв для уничтожения, то есть по ул. Нововиленской, мимо птицефабрики им. Крупской, то в полуверсте за ней он упрется в забор с воротами и сторожкой. К пилигриму выйдет милиционер и объяснит, что на этом поход завершён — тут начинается территория президента Республики Беларусь.

Свидетели уходят

Лет двадцать назад в Западной Германии издали 33 тома воспоминаний немецких военнопленных, которые рассказывали о своей жуткой жизни в лагерях стран-победительниц. У нас в послевоенное время к пленным было иное отношение, многие

впридачу к немецким концлагерям извечили заключение в советских. Их воспоминания отдельными книгами не издавались, а 33-томника нет по сей день. И уже не будет — эти люди наперечет.

Так сложилось, что я знал человека, который был узником лагеря смерти в Дроздах, а потом соседнего концлагеря в Масюковщине (штаг 352). Это был мой тесть — Чернышев Александр Ефимович. В боях под Минском в конце июня он был контужен взрывом бомбы и оказался в плену. Из «Дроздов» он совершил побег, но кто-то из местных заметил беглеца в житном поле и донос. Тестя нагнали за Ждановичами. Порванный овчарками, он все же выжил. Потом был штаг 352 и многие штаги в Германии. Иногда он рассказывал про плен. Более страшных рассказов я не слышал. Я не возьмусь их пересказывать в газетной статье, потому что я не могу передать то чувство мрака и ужаса, которыми было пронизано каждое его слово. Невозможно попасть в то пространство — там ничего не было, кроме стихии уничтожения. Голод, высыхающие в мумию люди, выеденное до травинки болото, крысы на мертвых и обессиленных, всегда занятый столб виселицы, безумные крики людей, бегущих к ог-

пуска крови казненных в Свислочь, что могила казненных тянулась на полкилометра, что в каждой травинке, если прислушаться, услышишь стоны и последние молитвы уничтоженных тут людей, таких же как ты, которые так же хотели жить и любить свои семьи, то может быть не захочется участвовать в расправах из-за собственности на данный крохотный участок земного шара.

Те десять тысяч людей надеялись перед смертью, что когда-нибудь кто-то придёт и поскорбит о них возле братской могилы. Едва ли среди 30 тысяч узников Дроздов был хоть один, которому открывалось столь странное будущее: милицейская охрана у ворот, собачки на тенистых дорожках, протесты послов, ссылки на Венскую конвенцию, невыездные дипломаты и чиновники, ссылки на независимость и честь Беларуси, юридическая казуистика и прочие приметы интеллигентной стычки на святой земле. В этом споре, где каждый выставял свои правовые и финансовые числители, стороны не замечали знаменатель, который называется «Дрозды — территория скорби». Разделив на него амбиции сторон, получим в итоге неуважительный убогий результат. Ситуация, в которую поставили

нию (для правильного оформления заявлений о материальной компенсации за рабочий труд в третьем рейхе). Книга называется «Месцы прымусявага ўтрымання савецкіх людзей на тэрыторыі Беларусі. 1941—1944». В ней названы все гетто, сборные лагеря и лагеря смерти. Указаны в этом длинном списке и Дрозды. Справочник издан при участии немецкой стороны и, надо думать, имеется у юриста посольства Германии. На таком печальном фоне едва ли правильно торопиться на самолет, наступая в спешке на горестные даты белорусского народа?

Виртуальная реальность

Не верится, что Дрозды в обозримое время потеряют свой статус и превратятся в нечто широкодоступное.

Возможно, в Дроздах уменьшат количество запрещающих въезд знаков, которые сегодня превратили комплекс и прилегающую территорию в недоступный заказник, и поставят памятный обелиск.

Возможно, посольствам будут компенсированы их затраты на ремонт и оборудование резиденций в Дроздах. Только американцам придется выплатить 800 тысяч долларов из белорусского пустого бюджета.

раде, чтобы их мучения прекратил пулемет охраны, набитые мертвечинами ямы, по которым вместо трамбованных катков гоняли колонны заключенных. Так помнились ему Дрозды...

Мертвым не больно

Боль других людей можно почувствовать, если вообразить себя на их месте. Представить, что это вас и ваших родных загоняют в душегубку, что не кого-то неизвестного, а вас гонят в колонне к месту казни, не кому-нибудь, а вам сейчас выстрелит из карабина в затылок и уничтожат. Если знать, что земля, на которой стоит ваш дом, в котором смеются ваши дети, что эта земля впитала кровь десятка тысяч людей, что где-то рядом засыпан землей канал длиной 313 м для

себя стороны конфликта, адресует только к одному авторитетному документу — заповедям Нового Завета.

Сейчас послы вернулись, на месяц им откроют доступ к резиденциям. Они соблюдают лицо. Но что соблюдает немецкий посол Хорст Винкельман? Было ли у него моральное право из-за резиденции в Дроздах покидать город Минск в годовщину нападения гитлеровской Германии на Советский Союз? Именно 22 июня на Минск посыпались бомбы, превращая город в кучу руин. Как-то трудно понять такую форму протеста. Господин Винкельман мог прояснить для себя ситуацию с Дроздами намного раньше других. В 1996 г. в Минске была издана книга в помощь тем, кого принудительно возили на работы в Герма-

Возможно, комиссия специалистов проведет исследование местности в Дроздах, и окажется, что расстреливали людей в 500 метрах от нынешнего забора, что психические больные, удушенные газом, не могли быть зарыты в землю тут, а зарыты в поле, что в домах жила не расстрелянная команда, а охрана лагеря. И по всем этим показателям комплекс ничем не омрачен, вполне отвечает европейским стандартам и может совершенствоваться в качестве резиденции главы государства.

Но могут сказать: все это было так давно, что лучше об этом забыть и не помнить для душевного комфорта живущих и желающих пожить в границах бывшего лагеря смерти.

Константин ТАРАСОВ,

писатель

Тэле-, радыё- і газетныя салаўі (ці салаўі-разбойнікі?) сённяшняй «інтэграцыйнай» істэрыі, відавочна, не верачы самім сабе, завучана цягнуць сваю шчодро аплачаную з кішэні падаткаплацельшчыкаў нудную песню пра адвечнае — ледзьве не з часоў першабытна-абшчыннага ладу — братняе сяброўства беларусаў і рускіх. Але ж любому гісторыку дый наогул чалавеку, хоць крыху дасведчанаму ў айчынай мінуўшчыне (у тым ліку, безумоўна, і галоўнаму «інтэгратару»), добра вядома, што дачыненні паміж беларускім і рускім народамі на працягу многіх ста-

годдзяў вызначаліся, на жаль, не міфічным «славянскім добрасуседствам», а бясконцымі жорсткімі войнамі. Маскоўскія князі і цары мелі на мэце захоп нашай радзімы, якую ў Маскве крывадушна называлі не інакш як «искони русскими землями». Дастаткова нагадаць, што зусім не апошняя вайна, дзе Беларусь страціла кожнага чацвёртага жыхара, была ў нашай гісторыі найстрашнейшаю. Ужо нават школьнікі ведаюць, што ў вайне з Рускай дзяржавай 1654—1667 гадоў насельніцтва беларускіх земляў скарацілася ў два разы.

Дзе твае скарбы, Беларусь?

Імкнучыся праглынуць Беларусь, Масква, а затым Пецярбург заўсёды турбаваліся пра ідэалагічнае забеспячэнне сваіх вялікадзяржаўных інтарэсаў. З часоў Інфлянцкай (у расійскай гістарыяграфіі — Лівонскай) вайны і крывавай разні, учыненай у праваслаўным горадзе Полацку «праваслаўнейшым» царом Іванам Грозным, захопнікі ніколі не забывалі паклапаціцца і пра гістарычныя каштоўнасці «братняга народа». На Усход везлі старажытныя беларускія граматы і старадрукі, абразы і царкоўнае начынне, мастацкія зборы і музейныя калекцыі...

З чаго пачала руская акупацыйная адміністрацыя, калі ўлетку 1654 года Полацк заняла трыццацітысячнае царскае войска? Паводле даўняй завядзёнка — з татальнага перапісу ўсёй захопленай маёмасці і абвешчэння яе «исконно» сваёй. Вопіс Сафійскага сабора пачынаўся так: «Церковь Софеи, строение прежних государей и великих князей Московских...» (Вось жа не ведаў Усяслаў Чарадзей, што быў вялікім князем не полацкім, а маскоўскім!) Сярод старанна перапісанага ажно да меднае чары «в чом воск толят» царкоўнага багацця былі, між іншага, пяць куфраў з друкаванымі і рукапіснымі кнігамі і «со всякими литовскими письмами». Ці не тады быў вывезены на ўсход неацэнны помнік нашай тысячагадовай дзяржаўнасці — Полацкі летапіс, які пазней будзе знішчаны, як мяркуюць даследчыкі, з асабістага загаду імператрыцы Кацярыны II?

А вось яшчэ адзін цікавы дакумент з архіва Полацкай кансісторыі: «Чудотворный образ Пресвятой Девы, в серебряной, позолоченной ризе, украшенный крупными драгоценными камнями, — взял комендант Озеров». Абраз гэты ў 1466 годзе падаравала Сафійскаму сабору жонка вялікага князя Літоўскага Аляксандра, княгіня Алена. А згаданы вышэй элодзей Озераў быў расійскім камендантам Полацка ў час Паўночнай вайны. Паўна ж ён пастараўся забраць абраз да таго, як 1 траўня 1710 года (якраз напярэдадні адыходу царскіх войскаў з горада) выбухнула размешчанае ў сутарэннях Сафіі парахавое сховішча, у выніку чаго найстаражытнейшы беларускі храм ператварыўся ў руіны. Самае пікантнае ў гэтым сюжэце тое, што ў Паўночнай вайне Расія афіцыйна лічылася нашай саюзніцай.

Не трэба мець багатай фантазіі, каб уявіць, што адбывалася пасля таго, як напрыканцы XVIII стагоддзя Беларусь была канчаткова захопленая тагачаснымі «інтэгратарамі» і стала часткай Расійскай імперыі.

У 1831-м французы былі далёка, расійскія ўлады свае клопаты пра нашыя гістарычныя і духоўныя скарбы матывавалі ўжо ўнутранымі прычынамі. Куратар Віленскага ўніверсітэта Навасільцаў, у прыватнасці, пісаў цару: «Надобно, начиная с университета, вводит преподавание наук на языке русском, ибо розность в языках всегда питает взаимную недоверчивость. Филологическое исследование языка и даже его простое изучение пробуждают исторические воспоминания о некогда бывшей самостоятельности и независимости государства, а в сих источниках кроются

Сталічная Публічная бібліятэка адхапіла ад найбагацейшага ў Беларусі акадэмічнага кнігазбору «все редкие и роскошные издания, коих она не имеет и, следовательно, могущие служить ее украшением». Пецярбургскі ўніверсітэт ажыццявіў экспрапрыяцыю 6.260 тамоў, Галоўнае імперскае ўпраўленне «иностранных вероисповеданий» — 3.056. Быў разрабаваны архіў акадэміі з яго найкаштоўнейшымі манускрыптамі. Полацкія музейныя зборы і лепшыя творы карціннай галерэі «прыгрэла» Пецярбургская Акадэмія мастацтваў.

У 1863-м з прычыны «польской интриги» з'явіўся замак на створаным Яўстрахам Тышкевічам Віленскім музеі старажытнасцяў. Экспанатамі занялася камісія, якую прызначыў сам Мураўёў-Вешальнік. Трапіце ў Маскву, можаце зайсці ў Дзяр-

га дзяржаўнага музея ў Маскву вывезлі ўсе самыя каштоўныя абразы, залаты і срэбны посуд, зборы случкіх паясоў і народных строяў, калекцыю старажытных манет з беларускіх скарбаў. Спіс страцаў бясконцы.

На праведзенай нядаўна ў Мінску пад эгідаю ЮНЕСКО міжнароднай канферэнцыі аб праблемах рэстытуцыі беларускіх вучоных паведамлілі, што нашая краіна валодае сёння прыблізна адным(!) працэнтам сваіх культурных і гістарычных каштоўнасцяў. Большая частка іх у розны час трапіла на ўсход. У адказ на гэта прадстаўнік Расійскай Федэрацыі Аляксандр Севасцьянаў, прэзідэнт Лігі абароны нацыянальнай маёмасці і сябра праўлення Асацыяцыі бібліятэк, музеяў і архіваў Расіі, недвухсэнсоўна даў зразумець, што Беларусі не варта ўздзімаць праблему пошукаў нацыянальнай спадчыны, бо «хвалі разыдуцца і створаць навальніцу».

Магчыма, не кожны памятае, што ў 1992 годзе кіраўнікі краінаў СНД падпісалі ў Мінску пагадненне аб вяртанні гістарычных каштоўнасцяў дзяржавам іх паходжання. Адзін з артыкулаў дакумента прадугледжваў утварэнне міжрадавай камісіі, а таксама нацыянальных камісіяў дзеля складання спісаў і апісанняў вывезеных скарбаў. Аднак высакародная ініцыятыва была спляжаная пад корань. Урад Расіі не прызнаў пагаднення, што, на яго думку, «супярэчыла міжнародным інтарэсам». У падтрымку ўрада выступілі вядомыя расійскія вучоныя і дзеячы мастацтва, сярод якіх і акадэмік Д. Ліхачоў. Яны рашуча заявілі, што не дапускаць «расцягвання культурных і гістарычных каштоўнасцяў па «нацыянальных кватэрах». Тэкст пагаднення нават не быў апублікаваны, а трохі пазней расійскі парламент і наогул скасаваў яго.

Гісторыя чулівага клопату пра «мжнародныя інтарэсы» мела працяг. У 1997-м Дзяржаўная дума падрыхтавала Закон аб рэстытуцыях, паводле якога ўсе культурныя каштоўнасці, што цяпер знаходзяцца на тэрыторыі Расіі, з'яўляюцца яе ўласнасцю і вяртанню іншым краінам не падлягаюць.

Уладзімір АРЛОЎ
P.S. У чытача можа ўзнікнуць заканамернае пытанне пра нашу неацэнную святыню — крыж Еўфрасінні Полацкай, які знік улетку 1941 года. Лёсу нацыянальнай рэліквіі будзе прысвечаная наступная публікацыя.

Адзігітрыя Полацкая. Абраз XII стагоддзя, падараваны ігуменні Еўфрасінні канстанцінопальскім патрыярхам. Сёння знаходзіцца ў фондах Рускага музея ў Санкт-Пецярбургу.

семена бесперывных мятежных усилий, а также чувств ненависти и зависти, что все, совокупляясь вместе, рождает злые умыслы...» (Ні для каго не сакрэт, што гэтымі высновамі кіруюцца і сучасныя куратары беларускай нацыі.)

Якраз тады быў зачынены Полацкі ліцэй піяраў, які з'яўляўся спадкаемцам ліквідаванай у 1820-м Полацкай акадэміі. На полацкія каштоўнасці крумкачамі зляцеліся адукаваныя пецярбургскія і маскоўскія вандалы.

жаўныя гістарычны музей — паглядзець на ўнікальную аршанскую кальчугу са славянскімі пісьмёнамі, што была гонарам віленскай экспазіцыі.

Рабаванне культурнай спадчыны нашага народа з мэтай разбурэння яго нацыянальнай свядомасці працягвалася і ў бальшавіцкай імперыі. Пад выглядам эвакуацыі далей ад дзяржаўнае мяжы, адкуль Савецкаму Саюзу пагражала «інтэрвенцыя міжнароднай буржуазіі», у 20—30-я гады з Беларуска-

Даты і лёсы

29 студзеня

1916. Германскія дырыжаблі ўпершыню бамбілі Парыж.
1946. На судовым працэсе ў Мінску над ваеннымі злачынцамі 14 германскіх генералаў і афіцэраў былі прыгавораны да пакарання смерцю.

1989. Удава англійскага лётчыка сэра Дугласа Бэйдэра, які падчас вайны біўся без абедзвюх ног з нямецкімі асамі, прадала з аўкцыёна пратэзы свайго былога мужа, каб купіць на гэтыя грошы ўласны дом.

30 студзеня

1649. Па прысудзе парламента ў Лондане быў пакараны смерцю за дзяржаўную здраду англійскі кароль Карл I. Кат, які адсек яму галаву, атрымаў за працу 30 фунтаў стэрлінгаў.

1884. Нарадзіўся адзін з буйнейшых дзеячаў нацыянальнага адраджэння Антон Луцкевіч — аўтар першых падручнікаў па сучаснай беларускай мове і навуковых працаў, прысвечаных Ф.Скарыну, Статуту ВКЛ, беларускім палітыкам і літаратарам. Быў заснавальнікам Віленскага беларускага музея, газет «Наша Доля» і «Наша Ніва», партыі Беларускай Рэвалюцыйная Грамада. Менавіта А.Луцкевіч і ягоны брат Іван прапанавалі абвясціць 25 сакавіка 1918 г. незалежнасць БНР. З верасня 1918 па люты 1920 г. А.Луцкевіч быў Старшынёй Рады Міністраў і міністрам замежных справаў БНР. Яго не аднойчы арыштоўвалі царскія, польскія і бальшавіцкія ўлады. Загінуў у ГУЛАГу, верагодна, у 1942 г.

1933. Прэзідэнт Германіі Гіндэнбург прызначыў канцлерам краіны Гітлера, партыя якога атрымала больш за 40 працэнтаў галасоў на апошніх свабодных выбарах.

1934. Каля Каломны разбіўся савецкі аэрастат «Осоавиахим-1». У гонар XVII з'езда ВКП(б) гэты лятальны апарат узяўся на рэкордную вышыню 22 км, дзе абледзянелая гандола адарвалася ад газавай абалонкі. Загінулі тры аэранаўты.

1988. Boeing-747 авіякампаніі United Airlines абляцеў вакол свету з рэкорднай для пасажырскіх лайнераў хуткасцю. Самалёт вылецеў з Сіэтла з 141 пасажырам на борце, двойчы — у Афінах і Тайбэй — прыземліўся для дазапраўкі і вярнуўся ў Сіэтл за 37 гадзінаў.

31 студзеня

1919. Расія прызнала незалежнасць БССР, але абвясціла пра гэта толькі 5 лютага, пасля Усебеларускага з'езда Саветаў, які прыняў дэкрэт аб федэратыўнай сувязі рэспублікі з РСФСР.

1924. II Усесаюзнны з'езд Саветаў зацвердзіў канчатковы тэкст першай Канстытуцыі СССР, Расія перадала юрысдыкцыю над іншымі рэспублікамі органам Саюза.

1939. Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР ўзнагародзіў ордэнамі адразу 172 савецкіх пісьменнікаў. Сярод іх ордэн Леніна атрымалі Я.Купала і Я.Колас, ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга — З.Бядуля, Э.Самуіленак і М.Лынькоў, ордэн «Знак Пашаны» — П.Броўка і П.Глебка.

1955. Фірма RCA стварыла першы музычны сінтэзатар. Нарадзілася электронная музыка.

1989. У Японіі выйшаў на волю 59-гадовы Масао Акаборы, які 30 гадоў чакаў у камеры выканання смяротнага прысуду за мяркуюмае забойства 6-гадовай дзяўчынкі, але ў рэшце рэшт быў апраўданы. У якасці кампенсацыі за 12.660 дзён за кратамі ён атрымаў каля 800 тыс.долараў.

1 лютага

1901. Нарадзіўся выканаўца ролі Рэта Батлера ў фільме «Знесеныя ветрам» (1939) і лаўрэат «Оскара» за стужку «Аднойчы ўначы» Кларк Гэйбл. Тытул «караля Галівуда» Гэйбл здабыў не адразу: усе буйныя кінастуды адмаўляліся ад паслугаў акцёра, які меў «малпін твар і надта вялікія вушы».

1934. Аўстрыйскі канцлер Дольфус распусціў усе палітычныя партыі ў краіне, за выключэннем уласнага «Айчыннага Фронт».

1953. У выніку паводкі ў Нідэрландах загінулі 1.835 чалавек. За некалькі хвілінаў да світанку шторм разбурыў 50 дамбаў. Ля адной з вёсак хлопец і дзяўчына, што збіраліся ажаніцца, утрымалі дамбу цяжарам сваіх целаў. Калі праз 36 гадзінаў да іх дабралася дапамога, нявеста была ўжо мёртва, а жаніх звар'яцеў.

1958. ЗША запусцілі на арбіту свой першы спадарожнік Explorer-1.

1988. Швейцарскі настаўнік Томас Літц разаслаў сваім буйным вучням сшыткі, якія сабраў на праверку і забыўся аддаць яшчэ ў 1967 г.

Падрыхтаваў
Юрась БАРЫСЕВІЧ

ИММИГРАЦИЯ В КАНАДУ

Полное сопровождение
Французская и английская провинции
Многолетний опыт работы в Израиле и на Украине

МОНРЕ
ОТТАВА

GW Express Corp.
GREEN WAY

(0172) 204-203, 204-561

7

TV

НАВІНЫ

29 студзеня 1999 г., № 10 (541)

1 ПАНЯДЗЕЛАК

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! **07.00** Новости. **07.10** Доброе утро, Беларусь! **08.15** Резонанс. **09.00** Новости. **09.10** Потребительская корзина. **09.25** Телебаромет. **09.40** «Сегодня с вами...» Поэтесса Римма Казакова. **10.05** Здоровье. **10.30** Усадьба. **11.00** Новости. **11.15, 18.05** «Проклятый уютный дом». **12.05** Теленавигатор. **12.25** Музыка без границ. **13.00** Новости. **13.10** «Генеалогия преступлений». Х/ф. **15.00** Новости. **15.15** «Приключения Шерли Холмса». **15.40** Видеокурс французского языка. **16.05** ТВ — школе. Человек и мир. **3-й класс**. «Чернобыль и радиация». **16.25** Мультфильм. **16.35** Автопарк. **16.45** Премьера песни. **17.00** Новости (с сурдопереводами). **17.10** «А музыка звучит...» **17.40** «Каложская церковь». Д/ф. **19.00** Новости. **19.15** Политические диалоги. **19.40** Добрый вечер, Беларусь! **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Событие. **21.55** «Зе-

2 АУТОРАК

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! **07.00** Новости. **07.10** Доброе утро, Беларусь! **08.15** Политические диалоги. **08.40** Потребительская корзина. **09.00** Новости. **09.10** ТВ — школе. Человек и мир. **3-й класс**. «Чернобыль и радиация». **09.30** «Все дело в шляпе». **09.55** Мультфильм. **10.10** «Сегодня с вами...» Врач-косметолог Азита Кушина. **10.35** «Возвращение мастера». **11.00** Новости. **11.15, 18.05** «Проклятый уютный дом». **12.05** Третий тайм. **12.35** «А музыка звучит...» **13.00** Новости. **13.15** «Мисс «Силач-98». **14.00** Туробъектив. **14.25** Бездельник. **15.00** Новости. **15.15** «Приключения Шерли Холмса». **15.45** Видеокурс английского языка. **16.10** ТВ — школе. Музыка. **7-й класс**. «Музыкальные образы». **16.40** Слово Митрополита Минского и Слуцкого, Патриаршего экзарха всея Беларуси Филарета по поводу Синода православной церкви. **17.00** Новости (с сурдопереводами).

3 СЕРАДА

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! **07.00** Новости. **07.10** Доброе утро, Беларусь! **08.15** «Сегодня с вами...» Начальник управления МВД РБ по незаконному обороту наркотиков полковник милиции Анатолий Бурый. **08.40** Потребительская корзина. **09.00** Новости. **09.10** Королевская охота. **09.40** Мультфильмы. **10.05** «На волне взаимопонимания». **10.45** «Навстречу». **11.00** Новости. **11.15, 18.05** «Проклятый уютный дом». **12.05** Наш край. **12.30** «А музыка звучит...» **13.00** Новости. **13.15** «Песню берите с собой». **15.00** Новости. **15.10** «Приключения Шерли Холмса». **15.35** Видеокурс английского языка. **16.00** ТВ — школе. Музыка. **6-й класс**. «Роль музыки в жизни человека». **16.30** Гости в дом. **17.00** Новости (с сурдопереводами). **17.10** «Карамболь». **17.40** «Надя,

4 ЧАЦЕР

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! **07.00** Новости. **07.10** Доброе утро, Беларусь! **08.15** «Сегодня с вами...» Начальник управления МВД РБ по незаконному обороту наркотиков полковник милиции Анатолий Бурый. **08.40** Потребительская корзина. **09.00** Новости. **09.10** Королевская охота. **09.40** Мультфильмы. **10.05** «На волне взаимопонимания». **10.45** «Навстречу». **11.00** Новости. **11.15, 18.05** «Проклятый уютный дом». **12.05** Наш край. **12.30** «А музыка звучит...» **13.00** Новости. **13.15** «Песню берите с собой». **15.00** Новости. **15.10** «Приключения Шерли Холмса». **15.35** Видеокурс английского языка. **16.00** ТВ — школе. Музыка. **6-й класс**. «Роль музыки в жизни человека». **16.30** Гости в дом. **17.00** Новости (с сурдопереводами). **17.10** «Карамболь». **17.40** «Надя,

5 ПЯТНІЦА

БТ
06.30 Доброе утро, Беларусь! **07.00** Новости. **07.10** Доброе утро, Беларусь! **08.15** Политические диалоги. **08.40** Потребительская корзина. **09.00** Новости. **09.10** ТВ — школе. Музыка. **6-й класс**. «Роль музыки в жизни человека». **09.40** Видеокурс английского языка. **10.05** Уроки Н.Новожиловой. **10.30** Мультфильм. **11.00** Новости. **11.15, 18.05** «Проклятый уютный дом». **12.10** Сделано в Беларуси. **12.25** Бон тон. **13.00** Новости. **13.10** «А утром выпал снег». **13.40** «Три истории с телефоном». Х/ф. **14.05** «Песню берите с собой». **15.00** Новости. **15.15** «Приключения Шерли Холмса». **15.40** Судьба моя и надежда. **16.05** Регион. **16.30** «Риск-версия». **17.00** Новости (с сурдопереводами). **17.15** «А музыка звучит...» **17.35** Наш край. **19.00** Новости. **19.15** «Сегодня с вами...» Председатель Центрального правления Белорусского общества инвалидов по зрению Анатолий

ленина студия». **22.15** «Чистое небо». Х/ф. **00.00** Криминальная хроника. **00.05** Белорусский хит-парад. **00.10** Новости. **00.20** Третий тайм.

ОРТ
16.00 «Жестокий ангел». **17.00** Новости. **17.15** Эти забавные животные. **17.45** Здесь и сейчас. **18.05** «Мы». **18.45** «Вечный зов». Х/ф. **19.45** Спокойной ночи, малыши! **20.00** Время. **20.40** Погода. **20.50** «Охотники за сновидениями». Х/ф. **21.45** Взгляд. **22.30** Новость дня. **22.45** «Пять вечеров». Х/ф. **00.35** Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 08.30, 08.45 Доброе утро, Россия. **08.15, 18.30, 22.50** Дежурная часть. **08.35** «Программа передач». **08.50** Товары — почтой. **09.00** «Санта-Барбара». **09.45** Музыка, музыка... **10.00, 16.00, 19.00, 23.10** Вести. **15.20** «Котенок по имени Гав». **15.30** «Первые поцелуи». **16.35** «Башня». **17.00** Компьютер. **17.20** «Гонки по вертикали». Х/ф. **18.40** История одного события. **19.40** Подробнос-

17.10 Уроки Н.Новожиловой. **17.35** Гости в дом. **19.00** Новости. **19.15** «Алло, Событие». **19.40** Добрый вечер, Беларусь! **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Событие. **22.00** «Хотите — любите, хотите — нет». Х/ф. **23.15** Криминальная хроника. **23.20** Белорусский хит-парад. **23.25** Музыкальный салон с Э.Езерской. **23.55** Новости. **ОРТ**
08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости. **08.15, 16.00** «Жестокий ангел». **09.15** Взгляд. **10.00** Смехопанорама. **10.30** Футбольное обозрение. **11.15** «Вместе». **14.15** «Каспер, который живет под крышей». **14.35** «Как лиса зайца догнала». **14.50** Счастливый случай. **15.35** ...До шестнадцати и старше. **17.15** Угадай мелодию. **17.45** Здесь и сейчас. **18.05** Тема. **18.45** «Вечный зов». **19.45** Спокойной ночи, малыши! **20.00** Время. **20.40** Погода. **20.50** «Ангелы смерти». Х/ф. **22.35** Эдвард Радзинский. «Как стать Наполеоном». **23.15** Новость дня. **23.30** Программа передач.

вечер, Беларусь! **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Событие. **22.00** «Я и Катерина». Х/ф. **23.50** Криминальная хроника. **23.55** Белорусский хит-парад. **00.00** Новости. **00.10** Королевская охота. **00.40** Волейбол. Лига чемпионов. Женщины. «Амкардор» (Минск) — «Конкордия» (Люцерн, Швейцария). **01.10** Темная комната. **ОРТ**
08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости. **08.15, 16.00** «Жестокий ангел». **09.15** Тема. **10.00** В мире животных. **10.35** Мультфильм. **10.50** Домашняя библиотечка. **11.15** «Вместе». **14.15** «Каспер, который живет под крышей». **14.35** Мультфильм. **14.50** Зов джунглей. **15.15** Детские анекдоты. **15.35** ...До шестнадцати и старше. **17.15** Угадай мелодию. **17.45** Здесь и сейчас. **18.05** Человек и закон. **18.45** «Вечный зов». **19.45** Спокойной ночи, малыши! **20.00** Время. **20.40** Погода. **20.50** «Красавчик Джонни». Х/ф. **22.30** «Как быть Наполеоном». **23.15** Новость дня. **23.25**

Наденька, Надежда». Д/ф. **19.00** Новости. **19.15** Политические диалоги. **19.40** Добрый вечер, Беларусь! **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Событие. **22.00** «Остановился поезд». Х/ф. **23.30** Криминальная хроника. **23.35** Белорусский хит-парад. **23.40** Крок. **00.10** Новости. **00.20** Акколада. **ОРТ**
08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости. **08.15, 16.00** «Жестокий ангел». **09.10** Человек и закон. **09.55** Клуб путешественников. **10.40** «Мы с Шерлоком Холмсом». **10.50** Домашняя библиотечка. **11.15** «Вместе». **14.15** «Каспер, который живет под крышей». **14.35** Мультфильм. **14.50** Классная компания. **15.05** Улица Сезам. **15.35** ...До шестнадцати и старше. **17.15** Угадай мелодию. **17.45** Здесь и сейчас. **18.05** «В поисках утраченного». **18.45** «Вечный зов». **19.45** Спокойной ночи, малыши! **20.00** Время. **20.40** Погода. **20.50** «И

Нетылькин. **19.40** Добрый вечер, Беларусь! **20.40** Колыбельная. **21.00** Панорама. **21.40** Событие. **22.00** «Убийство в Баджерс-Дрифт». Х/ф. **23.45** Криминальная хроника. **23.50** Белорусский хит-парад. **23.55** Новости.

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости. **08.15, 16.00** «Жестокий ангел». **09.15** «Мы». **10.00** «В поисках утраченного». **10.40** Смак. **11.15** «Вместе». **14.15** «Земля до начала времен». Х/ф. **15.30** Мультфильм. **15.35** ...До шестнадцати и старше. **17.15** Джентльмен-шоу. **17.45** Играй, гармонь любимая! **18.15** Здоровье. **18.45** Поле чудес. **19.45** Спокойной ночи, малыши! **20.00** Время. **20.40** Погода. **20.50** «Нежный полицейский». Х/ф. **22.40** Новость дня. **23.00** «Семь дней после убийства». Х/ф. **00.30** Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 07.30, 08.30, 08.45 Доброе утро, Россия. **07.15** Тысяча и один день. **08.15, 22.55** Дежурная часть. **08.35**

ти. **19.50** Любовь с первого взгляда. **20.25** «Невеста из Парижа». Х/ф. **22.00** «Жара в Лос-Анджелесе». **23.40** Автомобильный спорт: зимнее кольцо.

КУЛЬТУРА
07.00, 23.20 Программа передач. **07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00** Новости культуры. **07.25** «Приключения Тома Сойера». Х/ф. **08.45** Поклонникам Терпсихоры. **09.00, 15.00, 17.00** Новости. **09.05, 21.05** «Ночи и дни». Х/ф. **09.55** Рядом с тобой. **10.15** «А прошлое кажется сном...» **10.45** «И миновал год...» **11.40, 12.45** «Евгений Онегин». Спектакль. **12.30** «Без визы». **13.29** Азбука. **13.45** «15-й подъезд». **14.10** «Бернард Шоу». **15.05** «Арабелла». **15.35** «Лукоморье». **15.55** «Омоним». **16.25** «2003». **16.30** «Кумиры». **17.05** Мир авиации. **17.30** Театр «Модерн». **17.45** «Цитаты из жизни». **18.10** Ф.Мендельсон. Концерт для скрипки и фортепиано с оркестром. **18.45** Боярский двор. **19.15** Чудо-сказка. **19.29** Азбука. **19.50** «Сны сталкера». Д/ф. **20.45** После новостей... **21.55** «Рас-

РОССИЯ
06.00, 08.30, 08.45 Доброе утро, Россия. **08.15, 18.30, 23.40** Дежурная часть. **08.35** «Программа передач». **08.50** Товары — почтой. **09.00** «Санта-Барбара». **09.45** Музыка, музыка... **10.00, 16.00, 19.00, 23.10** Вести. **15.20** «Котенок по имени Гав». **15.30** «Первые поцелуи». **16.35** «Башня». **17.00** Компьютер. **17.15** «Гонки по вертикали». **18.30** Двойной портрет. **19.40** Подробности. **19.50** Сам себе режиссер. **20.25** «Свободен, я ничей». Х/ф. **22.00** «Закон и порядок». **23.40** Автошоу. **00.10** Прогноз погоды. **КУЛЬТУРА**
07.00, 23.20 Программа передач. **07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00** Новости культуры. **07.20** Погода. **07.25** «Сны сталкера». Д/ф. **08.20** «Прилетит золотая пчела». **09.00, 15.00, 17.00** Новости. **09.05, 21.05** «Ночи и дни». **09.55** Поклонникам Терпсихоры. **10.05** Женщины в жизни Ивана Бунина. **11.00** Мир авиации. **11.40** Ключи серебряные. **12.10** «Буря». Спектакль. **13.25** Живое дерево ремесел. **13.29** Азбука. **13.45**

Программа передач. **РОССИЯ**
06.00, 08.30, 08.45 Доброе утро, Россия. **08.15, 22.55** Дежурная часть. **08.35** «Программа передач». **08.50** Товары — почтой. **09.00** «Санта-Барбара». **09.45** Музыка, музыка... **10.00, 16.00, 19.00, 23.10** Вести. **15.20** «Котенок по имени Гав». **15.30** «Первые поцелуи». **16.35** «Башня». **17.00** Компьютер. **17.15** «Гонки по вертикали». **18.30** Двойной портрет. **19.40** Подробности. **19.50** Сам себе режиссер. **20.25** «Свободен, я ничей». Х/ф. **22.00** «Закон и порядок». **23.40** Автошоу. **00.10** Прогноз погоды. **КУЛЬТУРА**
09.00, 15.00, 17.00 Новости. **09.10, 15.55, 23.20** Программа передач. **09.15, 21.05** «Ночи и дни». **10.10** «Мария». Д/ф. **10.50** Ноу-хау. **11.05** Образ жизни. **11.30, 13.30, 19.30, 23.00** Новости культуры. **11.40** Балет «Сильфида». **12.55** И.С.Тургенев. «Накануне». **13.10** За околицей. **13.29** Азбука. **13.45** «Без визы». **14.00** «Спортивные встречи». **14.30** Зачем нам нужен этот «Ужин

с дураком». **15.05** «Арабелла». **15.35** «Лукоморье». **16.00** «Песнь о Москве». Х/ф. **16.25** «2003». **16.30** «Кто мы?» **17.05** «Цитаты из жизни». **17.30** «Свой остров». Д/ф. **17.45** Д.Хворостовский в театре «Новая опера». **18.25** «Шекспир. XX век». **19.05** Чудо-сказка. **19.29** Азбука. **19.50** Док. фильмы. **20.45** После новостей... **22.00** «Царица муз и красоты». **22.45** «Сокровища Петербурга».

НТВ
06.00 Сегодня утром. **08.10** «Любовь и тайны Сансет Бич». **09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.15** «Подой на меня в суд». Х/ф. **11.30** «Старый телевизор». **13.30, 21.45** «Скорая помощь». **14.20** «Сегоднячко». **15.30** «Захватчики». **16.30** Впрок. **16.55** «Любовь и тайны Сансет Бич». **17.40** Криминал. **18.40** Герой дня. **19.00** «Глубокое прикрытие». Х/ф. **22.35** Сегоднячко. **23.15** Сегодня в полночь. **23.45** Погода. **23.50** Программа передач. **НТВ+**
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. **09.05**

жизнь, и слезы, и любовь». Х/ф. **22.40** «Как погибнуть Наполеоном». **23.20** Новость дня. **23.35** Программа передач.

РОССИЯ
06.00, 08.30, 08.45 Доброе утро, Россия. **07.20** Торговый дом «Ле Монти». **08.15, 23.55** Дежурная часть. **08.35** «Программа передач». **08.50** Товары — почтой. **09.00** «Санта-Барбара». **09.45** Музыка, музыка... **10.00, 16.00, 19.00, 23.25** Вести. **15.15** Сказочный полдник. **15.30** «Первые поцелуи». **16.35** «Башня». **17.00** Компьютер. **17.15** «Марк Твен против...» Х/ф. **18.30** Двойной портрет. **19.40** Подробности. **19.50** «Два рояля». **20.40** «Как повысить уровень жизни». Х/ф. **22.30** «Притворщик». **00.10** «Кристаллы день рождения». **00.50** Прогноз погоды. **КУЛЬТУРА**
17.00 Новости. **17.05** «Песнь о Москве». Х/ф. **17.30** «Российский курьер».

сказок». Х/ф. **16.00** «Лукоморье». **16.35** «Песнь о Москве». Х/ф. **17.05** «2003». **17.10** «Личное дело». **17.35** Новое кино. **18.00** «Царская ложа». **18.40** «Мое прощание». **19.10** Чудо-сказка. **19.29** Азбука. **19.50** Видеошоу. **20.20** В ансамбле с Г.Кремером. **20.45** После новостей... **22.00** «Вечер с...» **НТВ**
06.00 Сегодня утром. **08.10** «Любовь и тайны Сансет Бич». **09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.15** «Ключи от форта Байяр». **11.30** «Старый телевизор». **13.30** Суд идет. **14.20** «Сегоднячко». **15.30** «Захватчики». **16.30** Впрок. **16.55** Футбольный клуб. **17.40** Криминал. **18.35** Герой дня. **18.50** «Сувенир для прокурора». Х/ф. **20.25** Спросите Лившица... **21.45** «Криминальная Россия». **22.15** «Спящая». Х/ф. **00.45** Программа передач. **НТВ+**
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. **09.05,**

сказы старого сплетника». **22.21** Кремлевские няньки.

НТВ
06.00 Сегодня утром. **08.10** «Ее звали Никита». **09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.15** Вчера в «Итогах». **10.15** Куклы. **10.30** Итоги. Ночной разговор. **11.30** «Старый телевизор». **13.25** «Моя последняя мечта будет о вас...» **14.20** «Сегоднячко». **15.30** «Захватчики». **16.30** Впрок. **16.55** «Любовь и тайны Сансет Бич». **17.40** Криминал. **18.40** Герой дня. **19.00** «Крокодил-убийца». Х/ф. **20.35** «Итого». **21.45** «Скорая помощь». **22.35** Сегоднячко. **23.15** Сегодня в полночь. **23.45** Погода. **23.50** Программа передач.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. **09.05** «Аплодисменты, аплодисменты...» **10.20** «Из жизни отдыхающих». **11.40** «Семь невест ефрейтора Збруева». **13.10, 18.25** КиНовости. **13.25** «Человек уходит за птицами». **14.55, 16.00**

«Из концертного зала». **14.10** «Бернард Шоу». **15.05** «Арабелла». **15.35** «Лукоморье». **15.55** «Время, портреты, судьбы». **16.10** «Открытие таланта». **16.40** Академия спорта. **17.05** «2003». **17.10** Ортодокс. **17.30** Ноу-хау. **17.40** «Цитаты из жизни». **18.05** Памяти А.Юрлова. **18.25** «Мария». Д/ф. **19.10** Чудо-сказка. **19.29** Азбука. **19.50** Метаморфозы Юрского периода. **20.45** После новостей... **22.00** «Царица муз и красоты». **22.45** Музыкальный эксперимент.

НТВ
06.00 Сегодня утром. **08.10** «Любовь и тайны Сансет Бич». **09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00** Сегодня. **09.15** Герой дня без галстука. **09.40** «Чистосердечное признание». **10.05** Своя игра. **10.30** Док-шоу. **11.30** «Старый телевизор». **13.30** «Скорая помощь». **14.20** «Сегоднячко». **15.30** «Захватчики». **16.30** Впрок. **16.55** «Любовь и тайны Сансет Бич». **17.40** Криминал. **18.40** Герой дня. **19.00** «Дело было в Пенюкве». Х/ф. **20.40** Куклы. **21.45** «Скорая помощь». **22.35** Сегоднячко. **23.15** Се-

с дураком». **15.05** «Арабелла». **15.35** «Лу

БІБЛІЯТЭКА ЦІКАЎНАГА

Беларускія асэнсаванні

Дзякуючы руплівай працы даследчыка Юрыя Гарбінскага, усё найбольш значнае ў нацыянальным пытанні сабрана ў складзенай ім анталогіі «Беларуская думка. XX стагоддзе. Філасофія, рэлігія, культура», выдадзенай у Варшаве Інстытутам славістыкі Польскай Акадэміі навук у 1998 годзе.

Адкуль беларусу давёдацца пра тое, што меркавалі і мяркуюць дзеячы ягонай уласнай культуры і палітыкі пра культурна-цывілізацыйныя асновы свайго этнасу, пра ключавыя фактары і этапы фармавання нашай нацыянальнай самасвядомасці? Пра тое, чаму і як узнікла рэлігійная раз'яднанасць беларусаў і чаму ўсё-ж такі яны, нягледзячы на гэта, адчуваюць сябе беларусамі?

Усё, што пісалі нашыя культурологі, філосафы, палітыкі, культурныя дзеячы на працягу гэтага стагоддзя, параскідана па розных газетах, часопісах, зборніках артыкулаў і дакладаў на канферэнцыях, рэдка калі па асобных выданнях. Частка гэтых дзеячаў загінула ад рук карных органаў савецкай улады (Ф.Акінчыц, М.Гарэцкі, В.Іваноўскі, П.Каравайчык, Я.Лёсик, А.Луцкевіч, А.Станкевіч, А.Уласаў, А.Цвікевіч, М.Шкялёнак ды іншыя) або

яе актывістаў (Р.Скірмунт), ці была знішчана гітлераўцамі (В.Гадлеўскі).

Юры Гарбінскі сабраў у анталогію беларускай думкі XX стагоддзя працы шасці дзесяткаў аўтараў, якія пісалі пра сваю нацыю, — ад Антона Луцкевіча да Юрыя Туронка. Нягледзячы на год напісання, шматлікія працы і дасюль актуальныя. Так, артыкул А.Луцкевіча «Беларусы і Расея» (1918) перагукецца з артыкуламі Альбіна Стэповіча «Фактары асіміляцыйнага працэсу» (1933) і Зянона Пазыняка «О русском империализме» (1993) і інш. Тое, што пісаў І.Канчэўскі ў эсэ «Адвечным шляхам: даследзіны беларускага сьветапогляду» (1921), і тое, што казаў Ул.Конан у рэфэраце «Беларуская нацыянальная ідэя: гістарычны аспект і сучасныя праблемы» (1997) або Юрыя Хадыха ў артыкуле «Беларуская нацыянальная ідэя на мяжы двух стагоддзяў» (1995), прысве-

чаная аднаму і таму ж пытанню.

Аўтары сабраных у кнізе твораў не паддаліся спакусе культы «лявоніі й лапця», пра які пісаў А.Стэповіч у 1933 г., паколькі добра разумелі, што гэты культ справакавалі асімілятары, — каб беларусы абмяжоўвалі сябе толькі этнаграфічнымі прыкметамі беларускасці і не тлумілі сабе галовы ў іхняй імперыі пытаннямі самаідэнтыфікацыі і разумовай працай.

Валянцін ГРЫЦКЕВІЧ,
старшыня Рады
Беларускага грамадска-
культурнага таварыства ў
Санкт-Пецярбургу.

НАШЫ БАЖНІЦЫ

6 СУБОТА

БТ
08.00 Континент. 08.15 Столица. 08.40 Потребительская корзина. 09.00 Новости. 09.10 «Шесть снежных дней». Х/ф. 10.15 «Сегодня с вами...» Заслуженная артистка Беларуси Нелли Богуславская. 10.40 Здоровье. 11.05 Берщина мира. 11.30 «Око». 11.55 «Все нормально, мама!» 12.30 Судно. 13.00 «Легенда о Вильгельме Телле». 13.55 Родовод. 14.25 Олимп. 15.00 Новости. 15.10 Уроки Н.Новожиловой. 15.35 Познай себя. 16.00 Мультфильмы. 16.50 «Это моя работа». 17.25 Греко-римская борьба. Чемпионат Беларуси. 18.05 «Марица». Х/ф. 19.10 Приглашение. 19.40 «Из достоверных источников». 20.05 Бездельник. 20.40 Кольбельная. 21.00 Панорама. 21.40 Спортлото. 21.50 «Полиция». Х/ф. 23.30 Белорусский хит-парад. 23.45 Видимо-невидимо.

ОРТ
06.55 «Ипподром». Х/ф. 08.25 Домашняя библиотека. 08.45 Слово пастыря. 09.00, 14.30, 17.00 Новости. 09.15 «100%». 09.45 «Утренняя почта». 10.20 «Каламбур». 10.50 Смак. 11.10 Возвращение Третьяковки. 11.40 «Добро пожаловать, или Посторонним вход воспрещен». Х/ф. 12.55 Битлтон. Чемпионат мира. 10 км. Мужчины. Конькобежный спорт. Чемпионат мира. Многоборье. 14.25, 01.45 Программа передач.

7 НЯДЗЕЛА

БТ
08.00 «Города мира». Д/ф. 08.30 «Сколько нас в Беларуси». 08.40 Потребительская корзина. 09.00 Новости. 09.15 Мультфильм. 09.50 «Я рисую». 10.05 Турбофевт. 10.30 «Все нормально, мама!» 11.05 Международные спортивные новости. 11.30 Арсенал. 11.55 Телевизионный Дом кино. 12.35 Белорусский дом. 13.05 «Легенда о Вильгельме Телле». 14.00 Сельчане. 14.25 Золотые ключи. 15.00 Новости. 15.10 «На волне взаимопонимания». 16.00 Мини-футбол. Чемпионат «Фанлиги». 16.50 Зорная роса. 17.20 Телебарометр. 17.40 «Зимородок». Х/ф. 18.55 Теленавигатор. 19.15 Стадион. 19.40 Кольбельная. 20.00 Резонанс. 20.50 «Карамболь». 21.25 «Характер». Х/ф. 23.30 Премьера песни. 23.40 Автопарк. 23.50 Бархатный сезон.

ОРТ
06.55 «Неприятности с маршуткой». Х/ф. 08.30 «Русалочка». 09.00, 14.00 Новости. 09.15 «Непутевые заметки». 09.30 Пока все дома. 10.05 Утренняя звезда. 10.55 Битлтон. Женщины. Конькобежный спорт. Чемпионат мира. 12.00 Игры, гармонь любимая! 12.35 «Все путешествия команды Кусто». 13.25 Смехопанорама. 14.15 Клуб путешественников. 15.05 «Симфонические тайны». 15.30 «Спартак» — чемпи-

он! 16.00 «Тимон и Пумба», «Аладдин». 16.55 «Жизнь замечательных людей». 17.30 «Колесо истории». 18.20 «Самая обаятельная и привлекательная». Х/ф. 20.00 Время. 20.35 «Закон Коломбо». Х/ф. 22.20 Новости культуры. 22.35 «Марья и Наполеон». Х/ф. 00.20 Конькобежный спорт.

РОССИЯ
07.00 Мультфильмы. 07.30 Служу Отечеству! 08.00 Прогноз погоды. 08.05 Мультфильмы. 08.30 Почта РТР. 09.00 Доброе утро, страна. 09.30 Сам себе режиссер. 10.00 «Аншлаг». 10.25 «Городок». 11.00 Русское лото. 11.40 Мир книг. 12.00 «Неделя в Санта-Барбаре». 13.00 Вести. 13.30 Федерация. 14.15 Парламентский час. 15.15 Битлтон. Мужчины. 16.00 Диалоги о животных. 17.00 «Неизвестная звезда». 18.00 Совершенно секретно. 19.00 Зеркало. 20.00 «Какая чудная игра». Х/ф. 21.45 «Персона». 22.45 Дежурная часть. 23.10 «Европа». Х/ф. 01.00 Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
09.00, 23.20 Программа передач. 09.05 Погода. 09.10 «Читая Библию». 09.20 Консилиум. 09.45 Мультфильм. 10.35 В тридцатом царстве. 11.05 Экспедиция «Чиж». 11.30 «Дворянские гнезда». 11.55 «Золотая вервь». 12.25, 13.45 Дж.Пуччини. «Тоска». 13.29 Азбука. 13.30, 21.00 Новости культуры. 15.10 Док. фильмы. 16.10 «2003». 16.15 Телесуфлер. 16.35 «Петербургские

эмаль». 15.10 «XX век в кадре и за кадром». 16.00 «2003». 16.05 «Очевидное — невероятное. Век XXI». 16.30 «Открытие таланта». 17.00 Новости. 17.05 Международное обозрение. 17.45 «Коллекция». 18.00 «Судьба, судьбою, о судьбе». 18.45, 19.45 Юбилейный вечер Е.Максимовой. 19.30 Чудо-сказка. 20.30 «Кто там...» 20.59 Азбука. 21.25 «Пегий пес, бегущий краем моря». Х/ф. 1-я с. 22.30 Ш.Гуно. «Вальпургиева ночь». 22.50 Блэф-клуб.

НТВ
07.00 «Битлджус». 07.30 «Сувенир для прокурора». Х/ф. 09.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня. 09.15 «Чистосердечное признание». 09.40 Впрод. 10.00 «Пойми меня». 10.30 «Старый телевизор». 11.15 Профессия — репортер. 11.30 Своя игра. 12.00 Хоккей. «Крылья Советов» (Москва) — «Ак Барс» (Казань). 14.30 «Русский век». 15.20 «Она написала убийство». Х/ф. 16.15 Суд идет. 17.00 Док-шоу. 17.30 Герой дня без галстука. 18.40 «Кто есть кто». Х/ф. 20.30 «Итого». 21.45 «Бабник». Х/ф. 23.00 Док-шоу «Про это». 23.40 Программа передач.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. 09.05 «Карантин». 10.20 «Шестой». 11.40 Обратная точка. 11.50 «Любимая женщина механика Гаврилова». 13.05 «Дядюшкин сон». 14.30 «Ольга и Константин». 15.35 «Песни моря». 17.00 «Семь нянек».

портреты». 17.00 Новости. 17.05 «Про фото». 17.30 Д.Самойлов. «Сон о Ганнибале». 18.00 «Судьба, судьбою, о судьбе». 18.45 Чудо-сказка. 19.00 «Ахтер и время». 19.55 П.И.Чайковский. «Времена года». 20.30 «С потолка». 20.59 Азбука. 21.20 «Невинная история». 21.35 «Пегий пес, бегущий краем моря». Х/ф. 2-я с. 22.40 «Джаз: тема с вариациями».

НТВ
07.00 «Антон Иванович сердится». Х/ф. 08.20 Мультфильм. 08.30 Старый телевизор. 09.00, 11.00, 15.00 Сегодня. 09.15 «Подсудимый». Х/ф. 10.45 Мультфильм. 11.15 Большие деньги. 11.35 «Карнавал». Х/ф. 14.05 Жизнь замечательных зверей. 14.30 «Русский век». 15.30 «Ключи от форта Байяр». 16.40 «Арина». 17.30 Итоги. Предисловие. 18.00 «Операция отряда «Дельта». Х/ф. 19.45 Кукулы. 20.00 Итоги. 21.00 «Ее звали Никита». 22.00 Итоги. Ночной разговор. 22.35 «Затмение». Х/ф.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 Сегодня в программе. 09.05 «Все наоборот». 10.10 «Семь нянек». 11.25 «Приезжая». 13.00 «Тайны мадам Вонг». 14.25 «Прохиндида, или Бег на месте». 15.50 «Вакансия». 17.00 «Чучело». 19.00 «Последний дойм». 20.25 «Зимний вечер в Гаграх». 21.50 «Учительница первая моя». Д-17. 22.40 Завтра в программе.

АФІША

Заўтра, 30 студзеня, на сцэне Тэатра оперы і балета ў спектаклі «Яўген Анегін» у ролі Таццяны Ларынай выступіць спявачка Фрэдэрык Адэд. Гэтая маладая парыжанка праходзіць стажыроўку ў Беларускай оперы, мінская публіка ў лістападзе ўжо бачыла яе ў оперы «Кармэн» (партыя Мікаэлы).

Разам з сваёй вучніцай у спектаклі «Яўген Анегін» возьме ўдзел Мікіта Сторажаў (партыя Грэміна). Гэты спявак стала жыве ў Парыжы і жартам называе сябе «інтэрнацыянальны бас». У свой час М.Сторажаў з'яўляўся салістам Вялікага тэатра Расіі, а цяпер не толькі выступае на оперных сценах свету, але і рыхтуе маладых спявакоў. Ягоныя вучні розных нацыянальнасцяў, але М.Сторажаў прыкладае намаганні, каб у творах класічнага рускага опернага рэпертуару яны спявалі на рускай мове.

Як нам паведамілі ў тэатры, у праграме стажыроўкі Фрэдэрык Адэд будзе яшчэ адна роля — таксама ў класічнай рускай оперы «Пікавая дама».

Таксама ў Тэатры оперы і балета можна пабачыць «Рамэо і Джульету» (29 студзеня), дзіцячую оперу «Кот у ботах» (31-га, раніца), «Лябядзінае возера» (31-га, вечар) і «Пікавую даму» (2 лютага).

Рускі тэатр запрашае пабачыць славутых «Ваўкоў і авечак» рускага класіка Астроўскага (29 студзеня і 3 лю-

Парыжанка Таццяна Ларына

тага), «Трагічную аповесць пра Гамлета, прынца Дацкага» (30-га), «Свабодны шлюб» (31-га). У нядзелю, 31 студзеня, таксама пройдзе дзіцячы спектакль «Таямніца цароўнага гарышча», а на Малой сцэне — «Рулетка» паводле Дастаеўскага. А новы месяц, люты, у Рускім тэатры пачнецца з прэм'еры — 2 лютага на Малой сцэне пройдзе «Альпійскае ззяненне» паводле Турыні.

Дарэчы, з героямі Фёдора Дастаеўскага можна сустрэцца далёка не ў адным гэтым спектаклі. Нядаўна на сцэне Тэатра імя Янкі Купалы адбылася прэм'ера — «Вечны Фам» П'еса была напісаная У.Бутрамеевым па матывах вядомай аповесці Дастаеўскага «Сяло Сцяпанчыкава і ягоныя жыхары». Гэты прэм'ерны спектакль вы можаце пабачыць на Купалаўскай сцэне 29 і 30 студзеня, а таксама 3 лютага. 31 студзеня купалаўскай сцэне прапануюць паглядзець «Паўлінку» (11:30) і «Інтымы тэатр Міровіча» (19:00). 1 лютага пройдзе народная драма «Страсці па Аўдзеі», а 4 лютага — «Касцюмер», таксама драма, але замежная. Бліжэйшыя спектаклі Малой купалаўскай сцэны — «Крывава Мэры» (30 студзеня) і «Чароўная ноч» (31 студзеня).

У тэатры «Вольная сцэна» 29 і 30 студзеня, а таксама 4

лютага пройдзе «Апошняя пастараль» паводле Алеся Адамовіча, 31 студзеня — «Барбара Радзівіл», 2 лютага — «Узлёт Артура Уі...». У Маладзёжным тэатры, амаль як на Бравей, кожны дзень «круцяць» адзін і той жа спектакль: «Прымакі» па п'есе Янкі Купалы (але на сучасны лад) можна пабачыць 30 і 31 студзеня, а таксама 2 і 3 лютага.

Кіно

У сталічным Палацы культуры прафсаюзаў працягваецца паказ фільмаў маладых французскіх кінематаграфістаў. 1 лютага вы можаце пабачыць работу Анн Фантэн пад назвай «Агюстэн» (1995) — пра маладога чалавека, якому пашанцавала здымацца ў тэлесерыяле разам са славутым Т'еры Лермітам (дарэчы, гэтая зорка французскага кіно іграе ў фільме самога сябе). 2 лютага ёсць магчымасць паназіраць за жыццём французскай моладзі ў фільме «Узрост магчымасцяў» (1996, рэжысёр Паскаль Феран). Завершыцца кінапаказ 3 лютага стужкай Жана Франсуа Рышэ «Месца здарэння» (1995). Крытыкі гавораць, што гэтая карціна — «узрыўны маналог у стылі «рэп» пра жыццё моладзі гарадскіх ус-краінаў».

Ганна ШЫМЕЛЕВІЧ

Кангрэс Дэмакратычных Сілаў

У суботу, 30 студзеня

Маніфестацыя ў падтрымку Кангрэса Дэмакратычных Сілаў, за годнае жыццё, за Свабоду і Незалежнасць нашай роднай Беларусі.

Пачатак санкцыяванага шэсця ў 15.00 з плошчы Якуба Коласа.

Мітынг - каля Опернага тэатра ў 16.30

Аргкамітэт

КОШТЫ РЕКЛАМНАЙ НАВІНЫ

на першай паласе — 200 000 руб./см²
на асобнай паласе — 150 000 руб./см²
у рэкламным блоку — 100 000 руб./см²
у TV праграме — 150 000 руб./см²
на апошняй паласе — 150 000 руб./см²
прыватныя аб'явы — 60 000 руб.

(за радок — 20 зн.)

Тэл. 210-02-54